

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettua lakia. Esityksen tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa ulkomaan kansalaisen mahdollisuutta saada suomalainen henkilötunnus antamalla Maahanmuuttovirastolle ja poliisille oikeus tallettaa ulkomaan kansalaista koskevia perustietoja väestötietojärjestelmään. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ulkomaan kansalaisia koskevien ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvien tietojen luotettavuuden arviointia koskevaa sääntelyä, jotta kaikkien rekisteröinnin edellytykset muuten täyttävien henkilöiden tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallettamisveloitteesta, koska näitä tietoja ei ole mahdollista saada kattavasti ja yksilöidysti luotettavasta viranomaislähteestä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on osaltaan edistää julkisen sektorin digitaalisten tietoaineistojen hyväksikäyttöä siten, että lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamisesta ja käytöstä.

Esityksessä ehdotetaan lain siirtymäsäännösten muuttamista niin, että Väestörekisterikeskuksen olisi annettava väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille pysyvä rakennustunnus ja tehtävä tästä johtuvat järjestelmämuutokset vuoden 2014 loppuun mennessä.

Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2014 lukuun ottamatta muiden viranomaisten toimivaltaa koskevaa pykälää, jonka on tarkoitus tulla voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Yleistä.....	3
1.2 Ulkomaan kansalaisen ja ulkomaisiin tapahtumiin perustuvien tietojen rekisteröinti.....	3
1.3 Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot	8
1.4 Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot	8
1.5 Pysyvä rakennustunnus.....	9
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	9
2.1 Ulkomaan kansalaisen ja ulkomaisiin tapahtumiin perustuvien tietojen rekisteröinti.....	9
2.2 Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot	10
2.3 Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot	10
2.4 Pysyvä rakennustunnus.....	10
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	11
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	11
Ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti	11
Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot.....	11
3.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	12
Ulkomaan kansalaisen tietojen ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon rekisteröinti	12
Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot.....	13
Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot.....	13
3.3 Vaikutukset viranomaistoimintaan	13
Ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti	13
Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot.....	13
Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot.....	13
4 ASIAN VALMISTELU	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	15
2 VOIMAANTULO	21
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	21
LAKIEHDOTUS.....	23
Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.....	23
LIITE	27
RINNAKKAISTEKSTI	27
Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.....	27

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila**1.1 Yleistä**

Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (661/2009, jäljempänä *väestötietolaki*) tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2010. Laissa säädetään muun muassa väestötietojärjestelmän tietosisällöstä ja tietojen ylläpidosta, rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeuksista, tiedon ilmoittamista koskevista velvoitteista sekä tietojen julkisuudesta ja niiden luovuttamisesta.

1.2 Ulkomaan kansalaisen ja ulkomai-siin tapahtumiin perustuvien tietojen rekisteröinti

Väestötietojärjestelmään talletetaan väestötietolain 7 §:n mukaan tiedot Suomen kansalaisista ja laissa säädettyjen rekisteröinnin edellytysten täyttyessä ulkomaan kansalaisista. Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle annetaan automaattisesti väestötietojärjestelmästä henkilötunnus. Henkilötunnus on yksilöllinen, ja se muodostuu syntymäajasta, yksilönumerosta ja tarkistusmerkistä. Yksilönumerolla erotetaan samana päivänä syntyneet henkilöt toisistaan ja se sisältää tiedon henkilön sukupuolesta.

Väestötietolain 9 §:n 1 momentin mukaan ulkomaan kansalaisen tietoja talletetaan väestötietojärjestelmään ensinnäkin silloin, kun hänellä on kotikuntalainen (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta Suomessa. Jos ulkomaan kansalaisella ei ole kotikuntaa Suomessa, mutta hän kuitenkin asuu täällä tilapäisesti, hänen tietojaan voidaan hänen pyynnöstään tallettaa väestötietojärjestelmään, jos tämä on tarpeen sellaisten velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi, jotka liittyvät työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen. Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen määräykset voivat myös olla ulkomaan kansalaisen tietojen tallettamisen perusteena. Tallettaminen

on mahdollista myös, jos se on välttämätöntä henkilön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamista varten.

Väestötietolain 9 §:n 2 momentin mukaan ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai muusta vastaavasta luotettavasta asiakirjasta.

Väestötietolain 18 §:n mukaan väestötietojärjestelmään talletettuja 13 §:n 1 momentin 1–21 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja pidetään julkisesti luotettavina tietoina, jollei osoiteta, että tieto on virheellinen tai puutteellinen. Julkisesti luotettavina tietoina pidetään siis esimerkiksi kaikkia matkustusasiakirjasta yleensä ilmeneviä henkilötietoja, siviilisääty- ja perhesuhdetietoja sekä kuolintietoa. Käytännössä säännös tarkoittaa sitä, että julkisesti luotettavien tietojen osalta noudatetaan käännettyä todistustaakkaa eli tietoa koskevan virheellisyysväitteen esittäjä on velvollinen näyttämään väitteensä toteen.

Väestötietolain 19 §:n 1 momentin mukaan väestötietojärjestelmään tallettavaksi ilmoitetun tiedon perusteella ulkomaiseen asiakirjaan, voidaan julkisesti luotettavana tietona väestötietojärjestelmään tallettaa asiakirjan perusteella vain sellainen tieto, jonka luotettavuus on varmistettu alkuperäisestä virallisesta asiakirjasta tai sen luotettavasti oikeaksi todistetusta jäljennöksestä taikka tiedon luotettavuus on aiemmin varmistettu suomalaisessa tuomioistuim- tai hallintomenettelyssä. Säännöksessä tarkoitettua asiakirjan on oltava laillistettu tai siihen on liitettävä asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistus sen alkuperästä, jollei Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämistä muuta johdu. Ulkomaisen asiakirjan esittäjä on velvollinen tarvittaessa huolehtimaan esittämänsä asiakirjan kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle sekä sen laillistamisesta. Maistraatti voi tarvittaessa pyytää ulkoasiainministeriön, Maahanmuuttoviraston tai poliisiviranomaisen lausunnon

edellä tarkoitetun asiakirjan aitoudesta ja luotettavuudesta.

Väestötietolain 22 §:n 1 momentin mukaan ulkomaan kansalaisen pyynnön tietojen rekisteröimiseksi väestötietojärjestelmään voivat maistraattien lisäksi ottaa vastaan Maahanmuuttovirasto sekä Kansaneläkelaitoksen (jäljempänä Kela) paikallistoimistot. Kelan paikallistoimistojen mahdollisuus ottaa rekisteröintipyyntö vastaan edellyttää lisäksi Väestörekisterikeskuksen ja Kelan välistä sopimusta. Rekisteröintipyyntöjä vastaanottavien tahojen velvollisuuksista on säädetty väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010, jäljempänä väestötietoasetus) 30 §:ssä. Tällä hetkellä muun viranomaisen kuin maistraatin vastaanottama rekisteröintipyyntö ja sen liitteiksi otetut asiakirjakopiot toimitetaan maistraatille postitse. Maistraatti päättää rekisteröintipyynnön saatuaan siitä, täyttyvätkö väestötietolain 9 §:ssä asetetut rekisteröinnin edellytykset ja siitä, mitkä tiedot ulkomaan kansalaisesta talletetaan väestötietojärjestelmään. Maistraatti huolehtii myös rekisteröinnin johdosta tehtävästä ulkomaan kansalaisen informoisesta.

Osana harmaan talouden verovalvoman tehostamishanketta Verohallinnolle on väestötietolain 22 §:n 2 momentissa annettu oikeus rekisteröidä tiettyjen ulkomaan kansalaisten tietoja väestötietojärjestelmään. Tässä menettelyssä Verohallinto ottaa vastaan henkilötunnusta varoitsevan ulkomaan kansalaisen rekisteröintipyynnön ja tallettaa henkilön ilmoittamat tiedot väestötietojärjestelmään. Väestötietoasetuksen 30 §:ssä säädetty rekisteröintipyyntöjä vastaanottavien viranomaisten velvollisuudet koskevat myös Verohallintoa. Verohallinto saa tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta vain henkilön matkustusasiakirjasta selviäviä sekä tiettyjä henkilön omaan ilmoitukseen perustuvia tietoja. Nämä tiedot on lueteltu väestötietoasetuksen 20 §:n 3 momentissa. Verohallinto vastaa rekisteröimistään tiedoista. Verohallinto ei kuitenkaan voi itse korjata virheellisesti rekisteröityä tietoa, vaan maistraatti korjaa sen.

Pääsääntöisesti oleskelulupa-asia tulee vireille ulkomaalaislain (301/2004) mukaisella hakemuksella, joka jätetään allekirjoitettuna Suomessa paikallispoliisille ja ensimmäistä

oleskelulupaa koskeva hakemus ulkomailla Suomen edustustolle. Hakemuksen vastaanottanut viranomaisen rekisteröi ulkomaan kansalaisen ja hakemuksen tiedot ulkomaalaisrekisteriin. Joidenkin oleskelulupatyypin kohdalla myös sähköinen vireillepano on mahdollinen, mutta tällöin henkilön on käytävä todistamassa henkilöllisyytensä, antamassa sormenjäljet ja esittämässä hakemukseen tarvittavien liitteiden alkuperäiset kappaleet Suomen ulkomaan edustustossa tai Suomessa paikallispoliisilla ennen kuin hakemus otetaan käsittelyyn.

Ensimmäistä oleskelulupaa voidaan joissakin tapauksissa hakea vasta maahantulon jälkeen Suomessa. Näin voi tehdä esimerkiksi Suomessa asuvan Suomen tai toisen Pohjoismaan kansalaisen perheenjäsen. Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsen voi hakea ensisijaisesti oleskelukorttia. Kun ensimmäistä oleskelulupaa tai oleskelukorttia haetaan Suomessa, vireillepano tapahtuu paikallispoliisissa.

Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus jätetään paikallispoliisille tai rajatarkastusviranomaiselle maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian sen jälkeen. Mainitut viranomaiset selvittävät ulkomaan kansalaisen henkilöllisyyden, matkareitin ja maahantulon ja käyvät esimerkiksi henkilötiedot läpi turvapaikkapuhuttelussa. Henkilötiedot voivat hakemuksen käsittelyn aikana muuttua siitä, mitä hakija aluksi ilmoitti, jos hakijalla ei ole luotettavaa henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa. Vuosittain vahvistetussa pakolaiskiintiössä Suomeen otettavat pakolaiset valitaan Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön esittämien asiakirjojen ja pakolaisia haastattelemaan matkustaneiden Suomen virkamiesten keräämien selvitysten perusteella. Näissä asiakirjoissa selvitetään myös henkilön henkilötiedot, joiden perusteella oleskelulupa Suomeen myönnetään. Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäiset oleskeluluvat kansainvälistä suojelua hakeville sekä pakolaisille.

Euroopan unionin kansalaisella ja hänen perheenjäsenillään on Euroopan unionin perustamissopimuksista johtuva oleskeluoikeus unionin alueella. Käyttäessään tätä oikeuttaan vapaaseen liikkumiseen unionin alueella, he ovat kuitenkin velvollisia rekisteröi-

mään oleskelunsa Suomessa, jos oleskelu kestää yli kolme kuukautta. Paikallispoliisi rekisteröi maassa olevan unionin kansalaisen oleskeluoikeuden ulkomaalaisrekisteriin hänen ilmoituksensa perusteella. Oleskeluoikeuden rekisteröinti on voimassa toistaiseksi ja siitä annetaan todistus. Euroopan unionin kansalaisen perheenjäsenelle ja muulle omaiselle myönnetään hakemuksesta määräaikainen oleskelukortti silloin, kun he eivät itse ole unionin kansalaisia. Ulkomaalaislaissa Euroopan unionin kansalaisiin rinnastetaan Islannin, Liechtensteinin, Norjan ja Sveitsin kansalainen. Pohjoismaiden kansalaisen ei kuitenkaan tarvitse rekisteröidä oleskeluoikeuttaan.

Ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) mukaista ulkomaalaisrekisteriä pidetään ja käytetään muun muassa ulkomaalaisten henkilöiden maahantuloa ja maastalähtöä sekä oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden käsittelyä, päätöksentekoa ja valvontaa varten. Ulkomaalaisrekisterin päävastuulliset rekisterinpitäjät ovat ulkoasiainministeriö ja Maahanmuuttovirasto. Rekisteriä pitävät ja käyttävät myös poliisi, rajavartiolaitos, tullilaitos, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, työ- ja elinkeinotoimistot, vankeinhoitoviranomaiset ja vähemmistövaltuutettu.

Rekisteriin talletetaan tarpeellisilta osin rekisterin henkilöllisen ulottuvuuden piiriin kuuluvien ulkomaalaisten henkilöiden tunnistetietoina asia- tai asiakasnumero, nimet, DNA-testin lausunto, sukupuoli, valokuva, syntymäaika, -paikka ja -maa, henkilötunnus, kansalaisuus- ja kansallisuustieto, ammatti-, koulutus- ja kielitaitotiedot, tiedot siviilisäädystä ja perhesuhteista, osoite- ja muut yhteystiedot sekä tiedot matkustusasiakirjoista ja ulkomaalaislain 96 §:n mukaisesta hakemusasian vireilläolosta osoittavasta kortista.

Oleskeluluvan hakijalta otetaan sormenjäljet ulkomaalaislain 60 d §:n mukaan oleskelulupakorttia varten oleskelulupahakemuksen ja kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen yhteydessä hakijan jokaisesta sormesta. Hakijan on lisäksi itse liitettävä hakemukseensa kasvokuva. Kansainvälistä suojelua hakeneiden sormenjälkiä vertaillaan Eurodac-sormenjälkirekisterissä oleviin sormenjälkiin kansainvälistä suojelua koskevan

hakemuksen vastuuvaltion määrittämiseksi 18 päivänä helmikuuta 2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 343/2003 mukaisesti. Eurodac-sormenjälkirekisteriin on tallennettu 15 päivänä tammikuuta 2003 jälkeen kaikkien Euroopan unionin jäsenvaltiossa turvapaikkahakemuksen tehneiden yli 14-vuotiaiden henkilöiden sormenjäljet. Jos henkilö hakee uudestaan kansainvälistä suojelua jossain jäsenvaltiossa, se näkyy Eurodac-järjestelmästä. Kansainvälistä suojelua hakeneiden henkilöiden, joilla ei usein ole mitään henkilöllisyyttä osoittavaa asiakirjaa, henkilöllisyyttä voidaan selvittää myös muiden sormenjälkivertailujen avulla. Sormenjälkiä voidaan verrata ulkomaalaislain 131 §:n 3 momentissa mainittuihin rekistereihin sen selvittämiseksi, onko henkilö esimerkiksi aiemmin hakenut kansainvälistä suojelua, oleskelulupaa tai ulkomaalaiselle myönnettävää matkustusasiakirjaa.

Ulkomaalaisrekisterin talletetaan oleskelulupahakemusta, oleskelulupakorttihakemusta, unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukorttihakemusta sekä muukalaispassi- ja matkustusasiakirjahakemusta varten otetut sormenjäljet. Sormenjälkiä saavat käyttää Maahanmuuttovirasto, poliisi, rajatarkastusviranomainen, ulkoasiainministeriö ja Suomen edustusto välttämättömiin työtehtäviin omien toimivaltuuksiensa rajoissa.

Rekisterin käyttötarkoitukseen kuuluvien tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa, jos niin lailla säädetään tai lain nojalla määrätään taikka jos ei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei aiheuta vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille, kansainväliselle yhteistyölle taikka hakijalle tai hänen läheiselleen. Rekisteristä saadaan luovuttaa tietoja erälle valtion viranomaisille niiden erikseen määriteltävien tehtävien hoitamista varten. Rekisteristä saa luovuttaa tietoja muun muassa Väestörekisterikeskukselle ja maistraatille väestötietolaissa ja kotikuntalaissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

Suomeen muuttavalla ulkomaan kansalaisella on pääsääntöisesti oltava oleskelulupa ennen maahantuloaan. Ensimmäisen oleskeluluvan myöntää yleensä Maahanmuuttovirasto. Ensimmäisen oleskeluluvan Suomen kansalaisen Suomessa olevalle perheenjäse-

nelle sekä tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle sekä Suomessa asuvan ja oleskelunsa rekisteröineen unionin kansalaisen Suomessa olevalle perheenjäsenelle ja tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle myöntää kuitenkin poliisi. Uuden määräaikaisen oleskeluluvan, pysyvän oleskeluluvan maassa olevalle ulkomaan kansalaiselle ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EY-oleskeluluvan myöntää niin ikään poliisi. Poliisi voi tietyin edellytyksin saattaa sille kuuluvan oleskelulupahakemuksen Maahanmuuttoviraston ratkaistavaksi. Maahanmuuttovirasto voi myös ottaa käsiteltäväkseen poliisin ratkaistavaksi yleensä kuuluvan oleskelulupahakemuksen.

Ulkomaan kansalaisille myönnettiin ensimmäisiä oleskelulupia Suomeen vuonna 2012 yhteensä 19 281 kpl ja vuonna 2011 yhteensä 19 931 kpl. Jatko-oleskelulupia myönnettiin vuoden 2012 aikana poliisin toimesta 24 654 ja vuoden 2011 aikana 24 093. Vuonna 2013 heinäkuun loppuun mennessä poliisi on myöntänyt jatko-oleskelulupia yhteensä 14 968. Euroopan unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintejä tehtiin 14 485 vuonna 2012 ja 12 870 vuonna 2011. Vuonna 2013 heinäkuun loppuun mennessä rekisteröintejä on tehty yhteensä 6 627.

Päätös oleskelulupahakemukseen annetaan tiedoksi kirjeitse tai edustuston kautta. Osoitukseksi oleskeluoikeudesta ulkomaan kansalaiselle on vuodesta 2012 alkaen annettu erillinen oleskelulupakortti. Oleskelulupakortin tekniseen osaan tallennetaan biometrisinä tunnisteina kasvokuva ja sormenjäljet. Kasvokuva tulee näkyviin myös korttiin. Aiemmin samaan tarkoitukseen käytettiin ulkomaan kansalaisen passiin tai muuhun hyväksyttävään matkustusasiakirjaan kiinnitettävää oleskelulupatarraa.

Oleskeluluvan haltijalta saa esimerkiksi ottaa sormenjäljet ja kasvokuvan, jolloin niitä voidaan verrata oleskelulupakorttiin, matkustusasiakirjaan ja ulkomaalaisrekisteriin talletettuihin vastaaviin biometrisiin tunnisteisiin. Vertaaminen on sallittua esimerkiksi oleskelulupakortin aitouden toteamiseksi ja oleskeluluvan haltijan henkilöllisyyden todentamiseksi.

Keskeinen nykytilan ongelma on rekisteröitävän ulkomaan kansalaisen näkökulmasta se, että hän joutuu esittämään samoja asiakirjoja moneen kertaan ja monelle eri viranomaiselle, jotta hänen tietonsa voitaisiin rekisteröidä kunkin viranomaisen rekisteriin tai järjestelmään. Lisäksi tietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmään perustuu henkilön omaan aktiivisuuteen ja rekisteröintiasian käsittely voi joskus viivästyä. Samalla tämä voi viivästyttää esimerkiksi työskentelemiseen tarvittavia muita lupa- ja rekisteröintimenetelyjä.

Oleskelulupaa ja Euroopan unionin kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintiä varten ulkomaan kansalaisen on lähtökohtaisesti todistettava henkilöllisyytensä luotettavalla henkilöllisyyden osoittavalla tavalla ja mahdollisesti annettava selvityksiä tai todistuksia muista oleskeluluvan myöntämiseen tai oleskeluoikeuden rekisteröinnin kannalta merkityksellisistä seikoista lupa- tai rekisteröintiasian vireillepanon yhteydessä Suomen ulkomaan edustustolle tai Suomessa poliisille, taikka lupa- tai rekisteröintiasian käsittelyn aikana poliisille tai Maahanmuuttovirastolle. Kansainvälistä suojelua hakeville henkilöille ja tietyille muille erityisryhmille oleskelulupa voidaan kuitenkin myöntää, vaikka heidän henkilöllisyydestään ei voida varmistua luotettavalla asiakirjanäytöllä.

Saatuun oleskeluluvan ja tultuaan sen perusteella laillisesti maahan ulkomaan kansalaisen pitää erikseen pyytää maistraatilta henkilötietojensa rekisteröintiä väestötietojärjestelmään. Myös Euroopan unionin kansalaisen on erikseen pyydettävä maistraatilta henkilötietojensa rekisteröintiä väestötietojärjestelmään ja paikallispoliisilta oleskeluoikeutensa rekisteröimistä. Ulkomaan kansalainen joutuu esittämään väestötietolain edellyttämät luotettavat selvitykset väestötietojärjestelmään rekisteröitävistä henkilötiedoistaan maistraatille, vaikka hän olisi ne esittänyt jo aiemmin Maahanmuuttovirastolle tai poliisille. Lisäksi tietojen rekisteröintiasian käsittely voi maistraatista ja ruuhkahuipuihin riippuen kestää poikkeuksellisesti joitakin viikkoja. Tällä välin hänen toimimisensa suomalaisessa yhteiskunnassa tosiasiallisesti vaikeutuu, vaikka tietojen rekisteröintiin ja

henkilötunnuksen saamiseen ei sinällään liity välittömiä oikeusvaikutuksia.

Yksittäisissä tapauksissa ulkomaan kansalaisen tietoja ei ole rekisteröity hänen pyynnöstään huolimatta väestötietojärjestelmään sen jälkeen, kun hän on saanut ensimmäisen oleskeluluvan Suomeen. Näissä tapauksissa on kyse turvapaikan tai oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella saaneista ulkomaan kansalaisista. Näissä yksittäisissä tapauksissa henkilön tietoja ei ole talletettu väestötietojärjestelmään, jos hän ei ole esittänyt kansalaisuusvaltionsa myöntämää voimassa olevaa matkustusasiakirjaa maistraatille. Vähemmistövaltuutetun tätä asiaa koskevaan aloitteeseen annettua valtiovarainministeriön selvitystä (VM/1861/03.01.00/2012, 31.1.2013) varten on maistraateilta pyydetty lausunnot niiden rekisteröintikäytännöistä. Lausuntojen perusteella selvityksessä on todettu, että maistraattien käytännöissä näyttäisi olevan jonkin verran eroja. Suomalaisen henkilötunnuksen puuttuminen saattaa käytännössä vaikeuttaa Suomessa oleskeluluvan saaneen toimimista suomalaisessa yhteiskunnassa ja hän joutuu tämän vuoksi eriarvoiseen asemaan verrattuna henkilöön, jonka tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään. Myös Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupungit ovat nostaneet asian esiin ja pitäneet ongelmallisena sitä, etteivät ulkomaan kansalaiset voi tämän vuoksi yhdenvertaisesti asioida asuinkuntansa palvelujärjestelmässä.

Väestötietojärjestelmän henkilötietoja käytävien ja omia rekistereitään pitävien viranomaisten ja yksityisten tahojen näkökulmasta on ongelmallista, jos henkilöllä ei ole suomalaista henkilötunnusta. Yleensä tällaisen henkilön tiedot voidaan kylläkin tallettaa eri tahojen henkilörekistereihin, mutta suomalaista henkilötunnusta ei voida käyttää henkilön yksilöintitunnuksena rekisterissä. Tämän vuoksi monissa viranomaisrekistereissä käytetään henkilötunnuksen puuttuessa henkilön yksilöimiseksi kyseisessä rekisterissä keinokekoista henkilötunnusta, joka yleensä luodaan vain kyseistä rekisteriä varten. Samalla henkilöllä voi siis olla useita erilaisia henkilötunnuksia eri viranomaisten rekistereissä. Keinotekoinen henkilötunnus ei mahdollista rekisteriin merkityn henkilön yksilöimistä eri henkilörekistereiden välillä, sillä tällainen

henkilötunnus on yleensä vain rekisterikohmainen eikä sitä ole talletettu muihin henkilörekistereihin. Henkilötunnuksen puuttuminen voi vaikeuttaa henkilön yksilöimistä myös kyseisessä viranomaisrekisterissä, kun henkilön yksilöimiseksi joudutaan käyttämään muita rekisteriin talletettuja tietoja kuten nimeä, syntymäaikaa ja sukupuolta.

Henkilötunnukseton henkilö joutuu yleensä ilmoittamaan henkilötietonsa erikseen jokaiselle taholle merkittäväksi jokaiseen eri rekisteriin, kun henkilöä ei voida yksiselitteisesti yksilöidä eri rekistereiden välillä tiedonsiirtoa varten. Tämä ongelma ilmenee erityisesti väestötietojärjestelmän ja sen tietoja hyödyntävän viranomaisen välillä, koska väestötietojärjestelmässä henkilö yksilöidään henkilötunnuksen avulla. Kun henkilön tiedot myöhemmin rekisteröidään väestötietojärjestelmään ja tietojen sähköinen siirto väestötietojärjestelmän tietoja hyödyntäviin rekistereihin mahdollistuu, ongelmaksi jää henkilön aiemmin rekisteröityjen tietojen yhdistäminen väestötietojärjestelmästä tuleviin tietoihin sekä tietojen päivittäminen. Kun näiden muiden tahojen rekistereissä ei ole henkilötunnusta, väestötietojärjestelmästä tulevia tietoja ei voi suoraan ja luotettavasti kohdistaa tähän henkilöön eikä tietoja voida automaattisesti päivittää.

Ulkomaan kansalaisen tiedot rekisteröidään pääsääntöisesti väestötietojärjestelmään vasta ensimmäisen oleskeluluvan myöntämisen jälkeen viiveellä. Tämän vuoksi väestötietojärjestelmään rekisteröityjen ulkomaan kansalaisten henkilötunnukset eivät ole kattavasti ulkomaalaisrekisterissä. Ulkomaalaisrekisteriin ja väestötietotietojärjestelmään rekisteröityjä henkilöitä ei ole yhteisen yksilöintitunnuksen puuttumisen takia mahdollista luotettavasti yksilöidä rekistereiden välillä ilman yksilökohtaista selvitystyötä. Tietojen vertailu ja rekistereiden tietojen yhdenmukaisuuden varmistaminen on tästä syystä vaikeaa. Monet viranomaiset hyödyntävät väestötietojärjestelmän tietojen lisäksi myös ulkomaalaisrekisterin tietoja ja jollei molemmista rekistereistä löydy samaa yksilöintitunnusta, tietojen kohdentaminen oikein edellyttää usein yksilökohtaista selvitystyötä.

Väestötietojärjestelmään talletetaan laajasti myös muita henkilötietoja kuin henkilötun-

nuksen luomiseksi välttämättömiä tietoja. Suomalaiset viranomaiset perustavat päätöksensä esimerkiksi väestötietojärjestelmään talletettuihin siviilisääty- ja perhesuhdetietoihin. Väestötietojärjestelmään talletettujen tietojen oikeellisuudella ja ajantasaisuudella on siis henkilön oikeusturvan kannalta merkittävä vaikutus. Ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon lisäämiseen, muuttamiseen ja korjaamiseen sovelletaan väestötietolain 19 §:n 1 momentin säännöstä tiedon luotettavuuden arvioinnista. Korkein hallinto-oikeus on kahdessa ratkaisussaan (16.1.2013/208 ja 16.1.2013/211) soveltanut säännöstä. Korkein hallinto-oikeus on hyväksynyt hallinto-oikeuden perustelut kummassakin tapauksessa ja niiden mukaan lain 19 §:n 1 momentin vaatimuksista ei voida poiketa sillä perusteella, että ulkomaan valtiosta ei ole ollut saatavissa säännöksen vaatimukset täyttäviä asiakirjoja. Jos henkilö ei voi saada lain 19 §:n 1 momentin vaatimukset täyttäviä asiakirjoja eikä maistraatti hyväksy muuta selvitystä esimerkiksi tiedon muuttamiseksi, ei henkilö saa tällöin tietoa muutetuksi eikä suomalainen viranomainen todennäköisesti ota henkilön muuttunutta tietoa huomioon henkilön asiaa ratkaistessaan. Esimerkiksi Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavina olleissa tapauksissa oli kyse ulkomaiseen tapahtumaan perustuvasta siviilisäätytiedon muuttamisesta, joka vaikutti henkilöiden mahdollisuuteen solmia uusi avioliitto Suomessa.

Maistraateista saatujen yksittäisten tietojen perusteella voidaan myös arvella, että väestötietolain 19 §:n 1 momentin soveltamiskäytäntö vaihtelee ainakin jossakin määrin maistraattien välillä. Jos soveltamiskäytäntö maistraattien välillä vaihtelee, joutuvat henkilöt keskenään eriarvoiseen asemaan asioidessaan näissä asioissa maistraatissa.

1.3 Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot

Väestötietojärjestelmän tietosisältöön tehtiin 1 päivänä maaliskuuta 2010 voimaan tullessa väestötietolaissa eräitä tietojärjestelmä uudistuksia vaativia muutoksia. Väestötietojärjestelmään talletettavia uusia henkilötietoja ovat 1 päivänä maaliskuuta 2010 voimaan tulleen väestötietolain mukaan muun muassa lapsen huollon sisältöä, kuolinpesän

yhteyshenkilöä ja ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot.

Lain siirtymäsäännöksissä tietojärjestelmä uudistuksille varattua määräaika pidennettiin 1 päivänä maaliskuuta 2013 voimaan tullessa lainmuutoksella (156/2013) 1 päivään maaliskuuta 2014 saakka. Lain muutoksen tavoitteena oli antaa Väestörekisterikeskukselle tarvittavaa lisäaikaa muun muassa kuolinpesää koskevien tietojen käsittelyssä tarvittavien tietojärjestelmämuutosten ja menettelytapojen suunnittelulle, jotta voidaan huolellisesti selvittää mahdollisuudet saada nämä tiedot väestötietojärjestelmään suoraan asianomaisilta viranomaisilta.

Väestötietojärjestelmään talletettavat tiedot kuolinpesän edustajasta tai muusta yhteyshenkilöstä oli tarkoitus saada teknisen käyttöyhteyden välityksellä suoraan Verohallinnon tietojärjestelmästä. Verohallinto kerää verotuksen toimittamista varten tietoja kuolinpesien asianhoitajista. Verohallinto ei kuitenkaan nykyisin kerää tässä yhteydessä asianhoitajien henkilötunnuksia, koska se ei tarvitse näitä tietoja omassa toiminnassaan. Väestötietojärjestelmän tietojen ylläpidon kannalta on kuitenkin olennaista, että tiedot saataisiin Verohallinnolta ja että ne saataisiin henkilötunnuksellisia. Jos tiedot talletettaisiin väestötietojärjestelmään ainoastaan maistraattien kerääminä, näitä tietoja saataisiin rekisteröidyksi hyvin vähän ja vain satunnaisesti, koska kuolinpesän edustajalla tai muulla yhteyshenkilöllä ei ole välttämätöntä tarvetta asioida maistraattien kanssa vastavalla tavalla kuin Verohallinnon kanssa.

Jatkosuunnittelussa on varmistunut, että Verohallinnolla ei ole mahdollisuutta kuolinpesän asianhoitajien henkilötunnusten keräämiseen ja luovuttamiseen väestötietojärjestelmään. Tämän johdosta Väestörekisterikeskus on ehdottanut kuolinpesän yhteyshenkilötietojen väestötietojärjestelmään tallettamisesta luopumista, sillä ilman Verohallinnon osallisuutta tiedot olisivat väestötietojärjestelmässä kattavia.

1.4 Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedot

Julkiseen käyttöön tarkoitetuilla tiedostoilla tarkoitetaan yleensä kaikkien saatavilla

olevia tiedostoja, joista on poistettu luonnollisten henkilöiden tunniste- ja yksilöintitiedot. Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot on käsiteltävä siten, ettei yksittäistä luonnollista henkilöä voi tiedoista tunnistaa. Lisäksi julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen tiedot eivät saa kuvata yksittäisen luonnollisen henkilön elinolosuhteita. Tällaiset tiedostot julkaistaan yleensä digitaalisessa muodossa rekisterinpitäjän verkkosivuilla.

Esimerkiksi lailla 361/2013 muutetun tilastolain (280/2004) 13 a §:n perusteella tilastotarkoituksiin kerätyistä tiedoista voidaan tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön tiedostoja. Maanmittauslaitos on myös jo avannut kaikki digitaaliset maastotietoaaineistonsa vapaaseen käyttöön. Samoin Ilmatieteen laitos on avannut keräämänsä säähavainnot ja muita tietoaaineistojaan julkiseen käyttöön ja avaa niitä vaiheittain lisää sitä mukaa, kun aineistot ovat teknisesti valmiita avattaviksi.

Valtioneuvoston asettama Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta on vuonna 2010 hyväksynyt strategian ”Tuottava ja uudistuva Suomi – Digitaalinen agenda vuosille 2011–2020”. Strategian mukaan kansallista vahvuuttamme, laadukkaita ja laajoja tietovarantoja, tulee hyödyntää nykyistä paremmin. Yhteiskuntamme on luotava tiedon käyttöä tukevat menettelyt ja avoimet käytännöt. Verovaroin tuotetun julkisen datan tulisi olla etsimättä ja helposti kaikkien saatavilla yksityiselämän suoja ja turvallisuus huomioiden. Edellä mainitun johdosta neuvottelukunta esittää, että lainsäädäntöä tulisi muuttaa avoimen tiedon ja digitaalisten sisältöjen hyödyntämistä edistäväksi yksilön ja oikeudenhaltijoiden oikeudet huomioon ottaen.

Valtioneuvosto antoi maaliskuussa 2011 periaatepäätöksen julkisen sektorin digitaalisten tietoaaineistojen saatavuuden parantamiseksi ja uudelleenkäytön edistämiseksi. Periaatepäätöksen tavoitteena on edistää ensisijaisesti viranomaistehtävän toteuttamisen yhteydessä tuotettujen sekä muiden julkisrahoitteisten ja julkisen sektorin hallinnoimien, luovutettavissa olevien tietoaaineistojen uudelleenkäyttöä.

Pääministeri Kataisen hallituksen ohjelmassa todetaan muun muassa, että julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja avataan kansalaisten ja yritysten käyttöön. Tavoitteena

on julkisen sektorin hallinnoimien digitaalisten tietoaaineistojen saattaminen helposti uudelleenkäytettävässä muodossa tietoverkkojen kautta kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen, viranomaisten, tutkimuksen ja koulutuksen hyödynnettäväksi.

Väestötietojärjestelmän tietojen julkisesta käytöstä ei ole säännelty väestötietolaissa. Tietojen luovuttaminen väestötietojärjestelmästä on sidottu tietojen käyttötarkoitukseen ja lain muihin tietojen luovuttamista säänteleviin ehtoihin. Käyttötarkoitussidonnaisuudesta on luovuttu vain luovutettaessa yksittäin osoite- ja muita yhteystietoja sekä kuolintietoja yhteystietojen luovuttamisen yhteydessä ja luovutettaessa tilasto- tai vastaavia lukumäärätietoja. Luovutettaessa väestötietojärjestelmästä tietoja muutoin kuin yksittäin edellytetään aina kirjallista hakemusta ja hakemukseen annettavaa kirjallista päätöstä, jossa määritellään tietojen käyttötarkoitus ja muut tietojen käsittelyä ja suojaamista koskevat ehdot.

1.5 Pysyvä rakennustunnus

Voimassa olevan lain 80 §:n 2 kohdan siirtymäsäännöksen mukaan Väestörekisterikeskuksen tulisi antaa pysyvä rakennustunnus väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2014 sekä pykälän 1 kohdan mukaan toteuttaa pysyvän rakennustunnuksen antamisesta aiheutuvat järjestelmämuutokset väestötietojärjestelmään samassa aikataulussa. Väestörekisterikeskus on esittänyt siirtymäsäännösten määräajan pidentämistä vuoden 2014 loppuun, koska pysyvän rakennustunnuksen vaatimat järjestelmämuutokset ovat osoittautuneet teknisesti oletettua vaativimmiksi.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Ulkomaan kansalaisen ja ulkomaisiin tapahtumiin perustuvien tietojen rekisteröinti

Esityksen tavoitteena on helpottaa ja nopeuttaa ulkomaan kansalaisen mahdollisuutta saada suomalainen henkilötunnus ehdottamalla Suomen edustustoille ulkomailla oike-

utta ottaa vastaan ulkomaan kansalaisen pyyntö perustietojensa tallettamiseksi väestötietojärjestelmään ja ehdottamalla Maahanmuuttovirastolle ja poliisille oikeutta tallettaa ulkomaan kansalaista koskevia perustietoja väestötietojärjestelmään. Näin kytkettäisiin ulkomaan kansalaisen perustietojen rekisteröintimahdollisuus väestötietojärjestelmään osaksi oleskeluoikeutta Suomessa koskevia hakemus- ja rekisteröintiprosesseja. Tämän uudistusehdotuksen vuoksi ehdotetaan myös muutettavaksi säännöstä ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös ulkomaan kansalaisia koskevien ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvien tietojen luotettavuuden arviointia koskevaa sääntelyä, jotta kaikkien rekisteröinnin edellytykset muuten täyttävien henkilöiden tiedot voitaisiin tallettaa väestötietojärjestelmään ja heille voitaisiin antaa heidät Suomessa yksilöivä henkilötunnus. Muutosehdotukset koskevat sekä henkilöllisyydestä varmistumista varten että ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan muun tiedon tallettamisen perusteeksi esitettäviä selvityksiä.

2.2 Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot

Verohallinnon ei ole mahdollista ilmoittaa väestötietojärjestelmää varten kuolinpesän yhteyshenkilötietoja riittävän tarkasti ja luotettavasti yksilöityinä. Tällöin vaihtoehtoisiksi jäävät tiedon ylläpitäminen muulla tavoin tai luopuminen tiedon tallettamisesta väestötietojärjestelmään. Väestörekisterikeskuksen mukaan tiedot voitaisiin kerätä väestötietojärjestelmään kattavasti vain sellaiselta luotettavalta taholta, joka osana omaa toimintaansa saa tiedot suoraan kuolinpesiltä. Vain Verohallinto kerää tällä hetkellä kattavasti kuolinpesän yhteyshenkilötietoja osana omaa toimintaansa. Tietojen muutoin kuin yksittäin tapahtuvana ilmoittajana ei siis voi toimia mikään muu taho. Näin ollen tiedon ylläpitäminen olisi mahdollista vain kuolinpesien tai niiden yhteyshenkilöiden itsensä väestötietojärjestelmään tekemien yksittäisten ilmoitusten perusteella. Kuolinpesiltä tai niiden yhteyshenkilöiltä ei kuitenkaan Väestörekisterikeskuksen näkemyksen mukaan saataisi väestötietojärjestelmään tietoja siten kat-

tavasti ja luotettavasti, että niillä täytettäisiin yhteiskunnan tietohuoltotarve. Tiedon tehokkaan, kattavan ja luotettavan ylläpitomenettelyn puuttuessa esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallettamisvelvoitteesta.

2.3 Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot

Hallitusohjelmassa asetettujen julkisen sektorin digitaalisten tietoaineistojen hyväksikäytön edistämistä koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi väestötietolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostamisesta ja käytöstä. Julkiseen käyttöön annettavaksi ehdotettavia tietoja on säännösehdoituksessa rajattu ottaen erityisesti huomioon yksityiselämän ja henkilötietojen suojaamista koskeva näkökulma.

Ehdotettava säännös ei olisi tiedostojen tuottamisesta vastaavaa Väestörekisterikeskusta velvoittava, vaan mahdollistaisi tämän, ja ohjaisi Väestörekisterikeskusta toimimaan aktiivisesti ja aloitteellisesti tässä asiassa. Tiedostojen tuottaminen ja antaminen julkiseen käyttöön edellyttää aikaa vaativaa sisällöllistä, toiminnallista ja teknistä suunnittelua ja toteuttamista sekä taloudellisia panostuksia. Väestörekisterikeskuksen arvion mukaan tiedostoja voitaisiin antaa julkiseen käyttöön viimeistään keväällä 2015.

2.4 Pysyvä rakennustunnus

Pysyvän rakennustunnuksen toteuttamiseen liittyvät sovellusmuutokset ovat osoittautuneet tekniseltä toteutukseltaan ennakoitua monimutkaisimmiksi. Myös pysyvää rakennustunnusta käyttävien Väestörekisterikeskuksen ulkopuolisten tahojen järjestelmien testaus sekä näihin järjestelmiin mahdollisesti tehtävät muutokset edellyttävät pysyvän rakennustunnuksen antamisen aikataulun siirtämistä. Tästä syystä lain 80 §:n 2 kohtaan sisältyvää pysyvän rakennustunnuksen antamista koskevaa siirtymäsäännöstä ehdotetaan pidennettäväksi vuoden 2014 loppuun saakka.

Koska tietyt väestötietojärjestelmän sovellusmuutokset kuten kiinteistöjen saantotieto-

jen käsittelyn muuttaminen ja rakennusten historiatietojen säilyttäminen tehdään suoraan pysyvän rakennustunnuksen sisältämään ohjelmistoversioon, edellyttäen pysyvän rakennustunnuksen antamista koskevan 80 §:n 2 kohdan siirtymäsäännöksen muuttaminen myös tietojärjestelmiä koskevan siirtymäsäännöksen määräajan pidentämistä. Tästä syystä 80 §:n 1 kohdan siirtymäsäännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että Väestörekisterikeskus velvoitetaan saattamaan väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetty tietojärjestelmä ja varmennetun sähköisen asioinnin tekninen palvelujärjestelmä tämän lain mukaiseksi vuoden 2014 loppuun mennessä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti

Maahanmuuttovirastolle ja poliisille ehdotettava oikeus tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaista koskevat tiedot vaatisi tehokkaasti toimiakseen muutoksia väestötietojärjestelmään ja ulkomaalaisrekisteriin (ulkomaalaisasioiden tietojärjestelmään UMA:an) sekä näiden välisen tietoliikenneyhteyden rakentamista. Väestötietojärjestelmän osalta uudistuksen aiheuttamat toteuttamiskustannukset olisivat vähäiset, koska järjestelmämuutoksissa voitaisiin suurelta osin hyödyntää jo olemassa olevaa, Verohallinnon tekemiä rekisteröintejä varten rakennettua järjestelmää. UMA:n uudistuksesta aiheutuvat toteuttamiskustannukset olisivat noin 200.000 euroa ja niistä vastaisi ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien tässä asiassa merkityksellisten osarekisterien päävastuullinen rekisterinpitäjä ja UMA:n kehittämisestä vastaava Maahanmuuttovirasto. Ulkomaalaisrekisterin uudistuksesta aiheutuvat toteuttamiskustannukset katettaisiin valtion talouden kehysten puitteissa.

Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot

Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen tuottaminen tulisi vaatimaan Väestörekisterikeskukselta tietoaaineistojen muokkaamis-

ta siten, ettei luonnollista henkilöä voitaisi aineistojen tietojen perusteella tunnistaa eikä tietoja tunnistaa hänen elinolosuhteitaan koskeviksi. Aineiston muokkaamisessa olisi siis erityisesti otettava huomioon yksityiselämän ja henkilötietojen suojaamista koskeva näkökulma. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen päivittäminen ja uudistaminen tulisi edellyttämään lisäksi määräajoin kehittämistä ja tuottamiskanostuksia. Ulkopuolisille palveluntuottajille aiheutuvia kertaluonteisia kustannuksia menettelyn aloittamisesta koituisi Väestörekisterikeskukselle muutamia kymmeniä tuhansia euroja. Aineistojen säännöllinen päivittäminen ja uudistaminen aiheuttaisivat arviolta 10.000 euron vuosittaiset kulut Väestörekisterikeskukselle.

Väestötietojärjestelmän tiedoista muodostettavat julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot olisivat väestötietolain 72 §:n ja valtion maksuperustelain (150/1992) 5 §:n 1 kohdan nojalla maksuttomia käyttäjille. Tästä aiheutuisi nykytilanteeseen verrattuna Väestörekisterikeskukselle arviolta 100.000 euron vuosittaiset tulonmenetykset ainakin menettelyn aloittamisen jälkeisinä ensimmäisinä vuosina.

Väestörekisterikeskukselle aineistojen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset ja tulonmenetykset olisi mahdollista arvioida täsmällisemmälle tasolle vasta, kun ensimmäisten julkiseen käyttöön avattujen tiedostojen käytöstä ja palvelun kysynnän todellisesta suuntautumisesta olisi saatu käytännön kokemuksia.

Ehdotettu säännös ei olisi Väestörekisterikeskusta velvoittava. Tarkoituksena on, että Väestörekisterikeskus tuottaisi ja antaisi julkiseen käyttöön tarkoitettuja tiedostoja kehystensä ja toimintamäärärahojensa puitteissa. Ennakoitu tulojen menetys ei ainakaan palvelun käynnistämisen alkuaikoina aiheuttaisi muutoksia Väestörekisterikeskuksen saamiin toimintamäärärahoihin. Väestörekisterikeskus ottaisi ylimääräiset kustannukset ja tulojen menetykset huomioon toiminnassaan siten, että se ajoittaisi julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen tuottamisen ja antamisen useammalle vuodelle siten, että ensimmäiset tiedostot olisivat annettavissa todennäköisesti aikaisintaan keväällä 2015.

3.2 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Ulkomaan kansalaisen tietojen ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon rekisteröinti

Oleskelulupaa hakevalle ulkomaan kansalaiselle tietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmään oleskelulupaprosessin yhteydessä tarkoittaisi, että henkilö saisi käyttöönsä suomalaisen henkilötunnuksensa jo oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon yhteydessä. Tämä tarkoittaisi oleskelulupaa ulkomailta hakevien kohdalla, että henkilöllä olisi henkilötunnus maahantulostaan alkaen. Tämä helpottaisi Suomeen tulevan ulkomaan kansalaisen asettumista ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja hänen toimimistaan täällä. Henkilön ei tarvitsisi pelkäästiä henkilötunnuksen saamista varten käydä erikseen maistraatissa esittämässä jo kerran oleskelulupaharkinnan yhteydessä esittämiään asiakirjoja. Maistraatissa ulkomaan kansalaisen tulisi kuitenkin edelleen asioida esimerkiksi kotikuntatiedon tallettamiseksi ja näin ollen kotikuntaoikeuden saamiseksi. Lisäksi esimerkiksi ulkomaan kansalaisen perhesuhdetietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellyttää asiointia maistraatissa.

Kansainvälistä suojelua tai turvapaikkaa Suomesta hakevat ulkomaan kansalaiset eivät useinkaan esitä viranomaisille kansalaisuusvaltionsa myöntämää matkustusasiakirjaa eivätkä muitakaan luotettavia asiakirjaselvityksiä henkilötiedoistaan. UMA:n tietojen mukaan vuonna 2011 myönnettiin yhteensä 1518 ja vuonna 2012 yhteensä 1662 ensimmäistä oleskelulupaa henkilölle, jonka tiedoissa ulkomaalaisrekisterissä on merkintä varmistamattomasta henkilöllisyydestä. Yhteensä merkintä varmistamattomasta henkilöllisyydestä on ulkomaalaisrekisterissä noin 13 000 ulkomaan kansalaisella, joilla on oleskelulupa voimassa. Tietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmään myönteisen Suomessa oleskeluun oikeuttavan lupapäätöksen yhteydessä tarkoittaisi sitä, että myös vailla luotettavaa asiakirjaselvitystä Suomessa oleskeleva henkilö voisi pyynnöstään saada suomalaisen henkilötunnuksen jo silloin, kun hänelle myönnetään ensimmäinen Suomessa oleskeluun oikeuttava lupa.

Väestötietojärjestelmän tietoja hyödyntävät tahot saisivat ulkomaan kansalaisen henkilötunnuksen ja henkilötiedot käyttöönsä heti oleskeluluvan myöntämisen jälkeen mikä säästäisi sekä henkilön itsensä että rekisterinpitäjän aikaa ja vaivaa. Myös ulkomaalaisrekisteriä hyödyntävät tahot voisivat hakea henkilön tietoja henkilötunnuksen avulla.

Henkilötunnuksen saaminen heti oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä tarkoittaisi, että henkilöllä olisi Suomessa yksi ainoa selkeästi yksilöitävissä oleva rekisterihenkilöllisyys. Keinotekoisten henkilötunnusten käyttö ei enää olisi tarpeen nykyisessä laajuudessa. Keinotekoisten henkilötunnusten käytön vähentäminen vähentäisi riskiä siitä, että henkilöllä olisi useampi kuin yksi henkilöllisyys viranomaisen rekisterissä. Henkilötunnusta voitaisiin käyttää nykyistä kattavammin ja nykyistä aikaisemmassa vaiheessa henkilön yksilöivänä tunnuksena eri henkilörekistereiden välisissä tiedonsiirroissa. Tämä vähentäisi myös rekisterien sisäisen ja rekisterien välisen tiedonsiirron jälkeistä manuaalisen tallennus-, tarkistus- ja päivitystyön tarvetta, kun henkilö voitaisiin heti luotettavasti yksilöidä henkilötunnuksen avulla.

Väestötietojärjestelmään talletetaan uutena tietona 1 päivästä maaliskuuta 2014 alkaen tiedot ulkomaan kansalaisen oleskeluluvasta ja vastaavista tiedoista. Tiedot siirretään väestötietojärjestelmään sähköisesti suoraan ulkomaalaisrekisteristä, ja tiedonsiirron edellytyksenä on, että henkilöt ovat yksilöitävissä henkilötunnuksella tai vastaavalla yksilöintitunnuksella. Jos jokainen oleskeluluvan saanut henkilö saisi heti myös henkilötunnuksen, tätä voitaisiin ongelmitta käyttää sähköisen tiedonsiirron vaatimana yksilöintitunnuksena. Oleskelulupatietojen sähköinen siirtäminen väestötietojärjestelmään oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä parantaisi samalla näiden tietojen käytettävyyttä, eheyttä ja luottamuksellisuutta. Väestötietojärjestelmän tietojen käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus ovat tärkeitä paitsi yleisesti väestötietojärjestelmän tietojen julkisen luotettavuuden lisäksi myös oleskelulupatietoja hyödyntävien viranomaisten ja muiden tahojen kannalta.

Henkilöllisyydestä varmistumista sekä ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon

luotettavuuden arviointia koskevien säännösten tarkentaminen saattaisi yksittäistapauksissa vaikuttaa henkilön mahdollisuuksiin saada suomalainen henkilötunnus tai saada ulkomailla muuttuneita tietojaan väestötietojärjestelmään rekisteröidyksi. Jos näin kävisi, parantaisi muutos henkilöiden toimintamahdollisuuksia suomalaisessa yhteiskunnassa ja varmistaisi heille heidän muuttuneiden tietojensa mukaiset oikeudet ja velvollisuudet Suomessa.

Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot

Kuolinpesän yhteyshenkilötiedon tallettamismahdollisuudesta luopuminen ei aiheuttaisi yhteiskunnallisia vaikutuksia verrattuna nykytilaan, sillä näitä tietoja ei ole aiemmin ollut talletettuina väestötietojärjestelmässä.

Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot

Ehdotus tukee julkisin varoin tuotettujen tietovarantojen avaamisen edistämistä koskevia hallituksen ohjelmassa asetettuja tavoitteita, joita on kuvattu tämän esityksen kohdassa 1. Vastaavan suuntaisia tavoitteita on asetettu myös julkisen sektorin asiakirjojen uudelleenkäytöstä ja kaupallisesta hyödyntämisestä annetun Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivissä 2003/98/EY.

3.3 Vaikutukset viranomais toimintaan

Ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti

Maahanmuuttovirasto, paikallispoliisi ja Suomen edustustot ulkomailla arvioivat jo nyt oleskeluoikeutta Suomessa koskevan asian käsittelyn yhteydessä henkilön henkilötiedoistaan esittämien selvitysten luotettavuutta. Ne rekisteröivät myös henkilötietoja UMA:an. Väestötietolain velvoitteiden täyttäminen ei siis toisi viranomaisille täysin uuden luonteisia tehtäviä. Koska ulkomaan kansalaisen tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään olisi tarkoitus toteuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla UMA:sta, ei itse tietojen rekisteröinti väestötietojärjestelmää aiheuttaisi merkittävää työmäärän lisäystä. Uusi tehtävä lisäisi viranomaisille tarvetta

tiedottaa ja neuvoa ulkomaan kansalaisia tietojen väestötietojärjestelmään rekisteröinnin merkityksestä. Maahanmuuttovirasto ja Poliisihallitus ovat arvioineet, että uusi tehtävä on mahdollista hoitaa ilman lisäresursseja.

Maistraateista jäisi pois suurin osa oleskeluluvan saaneiden henkilöiden ensirekisteröinneistä. Nämä rekisteröinnit hoidettaisiin maistraateissa vain silloin, kun tietoja ei niiden puutteellisuuden vuoksi olisi ollut mahdollista tallettaa oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä, kun vastaavilla tai lähes vastaavilla tiedoilla väestötietojärjestelmässä on jo rekisteröitynä henkilö tai kun ulkomaan kansalainen ei ole pyytänyt tietojensa rekisteröimistä väestötietojärjestelmään oleskelulupahakemusprosessinsa yhteydessä. Samoin henkilöt, jotka ovat saaneet oleskeluluvan Suomeen ennen nyt ehdotettavan menettelyn aloittamista, pyytäisivät tietojensa rekisteröimistä joko maistraatilta tai jatko-oleskelulupahakemuksensa käsittelyn yhteydessä poliisilta. Myös Euroopan unionin kansalaisten pyynnöt tietojensa rekisteröimiseksi väestötietojärjestelmään vähenisivät maistraateissa sillä määrällä kuin henkilöt jättäisivät pyynnön poliisille oleskeluoikeutensa rekisteröinnin yhteydessä. Maistraateissa säilyisivät edelleen henkilötietojen täydennykset sekä muutokset ja korjaukset sekä kaikki kotikuntaharkintaan ja henkilön asuinpaikan merkitsemiseen liittyvät tehtävät.

Kuolinpesän yhteyshenkilötiedot

Luopuminen kuolinpesän yhteyshenkilötietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään ei aiheuttaisi vaikutuksia viranomaisten toimintaan, sillä näitä tietoja ei ole talletettu väestötietojärjestelmään.

Julkiseen käyttöön tarkoitetut tiedostot

On todennäköistä, että väestötietojärjestelmän julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen sisältämien tietojen käyttö lisääntyisi. Tämän seurauksena on mahdollista, että tietoihin kohdistuisi jonkin verran nykyistä enemmän lisäys-, muutos- ja korjauspyyntöjä. Lisäys-, muutos- ja korjauspyyntöjen määrän kasvu tarkoittaisi lisääntyvää tietojen oikeellisuuden selvittämisen- ja tallettamistyötä

sekä väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjinä toimiville maistraateille ja Väestörekisterikeskukselle sekä myös kunnille, jotka ilmoittavat väestötietojärjestelmään suurimman osan sen sisältämistä rakennushanke- ja rakennustiedoista.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Lakiin ehdotettavat muutokset perustuvat pääosin Väestörekisterikeskuksen ja maistraattien ministeriölle esittämiin muutostarpeisiin. Lisäksi ehdotettavissa muutoksissa on otettu huomioon vähemmistövaltuutetun aloite sekä Espoon, Helsingin ja Vantaan kaupunkien yhteinen aloite ulkomaan kansalaisten tietojen väestötietojärjestelmään rekisteröintiä koskevien säännösten muuttamiseksi.

Esitysehdotuksesta on pyydetty lausunnot ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriön maahanmuuttoaosastolta ja poliisiosastolta, valtiovarainministeriön JulkICT-toiminnolta ja budjettiosastolta, Itä-Suomen aluehallintovirastolta, Kansaneläkelaitokselta, Maahanmuuttovirastolta, Maanmittauslaitokselta, Poliisihallitukselta, Tietosuojavaltuutetulta, Tilastokeskukselta, Verohallinnolta, Väestörekisterikeskukselta, Vähemmistövaltuutetulta, maistraateilta, Helsingin poliisilaitokselta, Satakunnan poliisilaitokselta, Kuntaliitolta, Espoon kaupungin maahanmuuttajapalveluilta, Helsingin kaupungin maahanmuutto-osastolta, Oulun kaupungin maahanmuuttajapalveluilta, Tampereen kaupungin maahanmuuttajatyöltä, Turun kaupungin maahanmuuttajatyöltä, Vantaan kaupungin maahanmuuttajapalveluilta, Eläketurvakeskukselta, Pakolaisneuvonta ry:ltä, Rekisteritutkimuksen tukikeskukselta, Tieteen tietotekniikan keskukselta, Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:ltä, Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:tä, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:ltä sekä Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä.

Lausunto saatiin ulkoasiainministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriön JulkICT-toiminnolta ja budjettiosastolta, Itä-Suomen aluehallintovirastolta, Kansaneläkelaitokselta, Maahan-

muuttovirastolta, Maanmittauslaitokselta, Poliisihallitukselta, Tietosuojavaltuutetulta, Tilastokeskukselta, Verohallinnolta, Väestörekisterikeskukselta, Vähemmistövaltuutetulta, Helsingin maistraatilta, Itä-Suomen maistraatilta, Itä-Uudenmaan maistraatilta, Lapin maistraatilta, Lounais-Suomen maistraatilta, Länsi-Uudenmaan maistraatilta, Länsi-Suomen maistraatilta, Pohjois-Suomen maistraatilta, Helsingin poliisilaitokselta, Kuntaliitolta, Helsingin kaupungin maahanmuutto-osastolta, Tampereen kaupungin maahanmuuttajatyöltä, Vantaan kaupungin maahanmuuttajapalveluilta, Eläketurvakeskukselta, Pakolaisneuvonta ry:ltä, Tieteen tietotekniikan keskukselta, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:ltä sekä Palkansaajajärjestö Pardia ry:ltä.

Yleisesti ottaen lausunnonantajat pitivät ehdotettujen uudistusten tavoitteita kannatettavina.

Pääosa lausunnonantajista katsoi, että ulkomaalaisten rekisteröinnin edellytysten helpottaminen on tarkoituksenmukaista. Lausunnonantajat pitivät hyvänä sitä, että uudistuksella pyritään vähentämään tarvetta muodostaa keinotekoisia tunnuksia ja samalla pienennetään riskiä siitä, että henkilöllä olisi useampia henkilöllisyyksiä viranomaisten rekistereissä. Samoin ehdotuksen koettiin helpottavan henkilötunnuksen käyttämistä kattavammin rekisterien välisissä tiedonsiirroissa.

Ulkoasiainministeriön, sisäasiainministeriön ja Maahanmuuttoviraston lausunnoissa tuotiin esiin, että ulkomaan kansalaisten tietojen tallettamisen tulisi muiden kuin maistraattien toimivallan osalta olla selvästi sidottu oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämiseen taikka oleskeluoikeuden rekisteröintiin. Myös maistraatit esittivät toimivallan jaon selkeyttämistä. Lausuntojen johdosta esityksen muiden viranomaisten toimivaltaa koskevia säännöksiä täsmennettiin.

Lausuntojen pohjalta on 19 §:n 2 momentin muotoilua muutettiin vastaamaan ulkomaalaislain vastaavanlaisia säännöksiä sekä tehtiin muita terminologiaa koskevia korjauksia.

Lausunnoissa tuotiin lisäksi esiin muun muassa tarve säännöksille, jotka mahdollistaisivat tietymättömissä olevien sekä Suomeen saapumattomien ulkomaan kansalais-

ten poistamisen tai passivoinnin väestötietojärjestelmästä. Lisäksi lausunnoissa viitattiin siihen, että väestötietojärjestelmään tehtyjen rekisterimerkintöjen, kuten sähköpostiosoitteen, muuttamiseen oikeutettujen viranomaisten joukkoa tulisi harkita laajennettavaksi. Ehdotukset vaativat laajempia selvityksiä muun muassa lainsäädäntöön tehtävistä muutoksista sekä vaikutusten arvioinnista, eikä niitä ole tästä syystä tämän hallituksen esityksen yhteydessä ollut mahdollista toteuttaa.

Lausunnonantajat kannattivat kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevien tietojen tallettamisvelvoitteesta luopumista oikeusministeriötä ja Maanmittauslaitosta lukuun ottamatta.

Väestörekisterikeskuksen lausunnossa esitetyn vuoksi esitykseen lisättiin ehdotus lain 80 §:n 1 ja 2 kohdan siirtymäsäännösten muuttamisesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

9 §. *Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset.* Pykälässä säädetään ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinnin edellytyksistä, rekisteröintipyynnön esittäjän henkilöllisyydestä varmistumisesta sekä rekisterinpitäjän ilmoittamisvelvollisuudesta tietyissä rekisteröintitilanteissa. Rekisteröinnin edellytyksiä sääntelevää 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi muiden viranomaisten toimivaltaa sääntelevään väestötietolain 22 §:ään ehdotettavan muutoksen johdosta. Henkilöllisyydestä varmistumista sääntelevää pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otettaisiin nimenomaisesti huomioon tilanteet, joissa matkustusasiakirja puuttuu.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan muuta kuin kotikunnan ja siellä olevan asuinpaikan omaavan ulkomaan kansalaisen tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään, jos tallettaminen on hänelle kuuluvien oikeuksien tai hänelle asetettujen velvollisuuksien toteuttamisen tai muun vastaavan erityisen ja perustellun syyn vuoksi välttämätöntä. Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi vain poikkeustapauksissa (HE 89/2008 vp s.70).

Väestötietolain 22 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi saisivat rajoitetun toimivallan tallettaa ulkomaan kansalaista koskevia tietoja väestötietojärjestelmään. Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi tallettaisivat ulkomaan kansalaisen tiedot väestötietojärjestel-

mään samassa yhteydessä, kun henkilö saa ulkomaalaislain mukaisesti oleskeluluvan Suomeen, hänelle myönnetään oleskelukortti tai hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Samalla viranomainen informoisi tietojen tallettamisesta rekisteröintiä pyytäneitä ulkomaan kansalaista. Enemmistö ulkomaan kansalaisista saa Maahanmuuttoviraston myöntämän ensimmäisen oleskeluluvan Suomeen oleskellessaan vielä ulkomailla.

Kun henkilöllä ei näissä tilanteissa vielä yleensä olisi kotikuntaa Suomessa, ei hänen tietojansa voitaisi tallettaa väestötietojärjestelmään muun kuin lain 9 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Koska ensimmäisen oleskeluluvan ulkomailla saavien ulkomaan kansalaisten tiedot heidän niin pyytäessään talletettaisiin säännönmukaisesti väestötietojärjestelmään, ei rekisteröinnin edellytysten täytyminen voisi perustua poikkeuksellisesti sovellettavaan säännökseen. Tämän vuoksi lain 9 §:n 1 momentin 3 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksen viimeinen sana ”välttämätöntä” muutettaisiin sanaksi ”tarpeellista”.

Pykälän 9 §:n 1 momentin 3 kohtaan ehdotettava muutos vastaisi säännöksen nykyistä soveltamiskäytäntöä ainakin viranomaisaloitteisten ulkomaan kansalaisten tietojen rekisteröinnissä. Pykälän 9 §:n 1 momentin 3 kohtaan perustuen maistraateissa rekisteröidään pääasiassa Kelan ja Eläketurvakeskuksen pyynnöstä yleensä ulkomailla oleskelevien ulkomaan kansalaisten perustietoja väestötietojärjestelmään jatkuvasti ja ilman yksittäis-

tapauksellista rekisteröinnin edellytysten täyttymisen tutkimista.

Maistraatti varmistuu pykälän 2 momentin mukaan rekisteröintipyynnön esittävän ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä ensisijaisesti matkustusasiakirjasta. Tähän ei ehdoteta muutoksia. Momenttia ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että matkustusasiakirjan puuttuessa pyynnön esittävän ulkomaan kansalaisen henkilöllisyydestä voitaisiin toissijaisesti varmistua hyödyntämällä muita henkilön esittämiä asiakirjoja tai selvityksiä. Matkustusasiakirjan puuttuessa henkilöllisyyden varmistamiseksi esitettävien asiakirjojen tai muiden selvitysten luotettavuus varmistettaisiin soveltaen väestötietolain muutettavaksi ehdotetun 19 §:n säännöksiä.

Jos rekisteröintiä pyytävä ulkomaan kansalainen vetoaisi siihen, ettei hän voi esittää maistraatille kansalaisuusvaltionsa myöntämä voimassaoleva matkustusasiakirja, olisi hänen esitettävä maistraatille muita asiakirjoja tai selvityksiä, joiden perusteella hänen henkilöllisyydestään voitaisiin kuitenkin varmistua. Tämän lisäksi ulkomaan kansalaisen olisi selvitettävä maistraatille, mitä hän on tehnyt matkustusasiakirjan hankkimiseksi ja miksi hän ei voi esittää maistraatille matkustusasiakirjaa. Maistraatilla olisi mahdollisuus pyytää väestötietolain muutettavaksi ehdotetun 19 §:n 2 momentin mukaisesti lausunto, siitä, ettei matkustusasiakirjaa voi saada. Lausunto pyydetäisiin pääsääntöisesti Maahanmuuttovirastolta. Maistraatin olisi muutoinkin meneteltävä sekä lain 10 §:n että lain muutettavaksi ehdotetun 19 §:n edellyttämällä tavalla harkitessaan henkilöllisyyden varmistamista muun asiakirjan tai selvityksen kuin matkustusasiakirjan perusteella.

17 §. *Muut järjestelmään talletettavat tiedot.* Pykälässä säädetään siitä, mitä muita rekisteröinnin kohteena olevaa henkilöä koskevia tietoja voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään väestötietolain 13 – 16 §:ssä mainittujen tietojen lisäksi. Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädetään kuolinpesän yhteystietojen tallettamisesta. Pykälän 1 momentin lueteloa ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei kuolinpesän yhteyshenkilötiedon tallettamismahdollisuutta enää olisi säännöksessä.

19 §. *Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään ulkomaiseen asiakirjaan perustuvan tiedon tallettamismahdollisuudesta väestötietojärjestelmään julkisesti luotettavana tietona. Säännöstä ehdotetaan täydennettäväksi uudella 2 momenttiin otettavalla säännöksellä, joka mahdollistaisi poikkeuksellisesti ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon tallettamisen vaikka 1 momentin vaatimuksia ei voitaisikaan täyttää.

Säännöksen tavoitteena on, että ulkomaan kansalaiselle olisi mahdollista luoda Suomessa yksi rekisterihenkilöllisyys. Lähtökohtana voitaisiin näin ollen pitää sitä, että mikäli ulkomaan kansalaiselle myönnetään oleskelulupa Suomeen tietyllä henkilöllisyydellä, myös henkilötunnus voitaisiin 2 momentin edellytysten täytyessä antaa, vaikka henkilöllä ei olisi esittää henkilöllisyyden varmistavaa asiakirjaa. Merkityksellistä näin ollen olisi erityisesti se, että henkilöä ei aiemmin olisi rekisteröity väestötietojärjestelmään ja että henkilötunnuksen antamisen jälkeen henkilö esiintyisi Suomessa aina samoilla, hänen henkilöllisyytensä yksilöivillä henkilötiedoilla. Kun ulkomaan kansalaisen henkilöllisyyden yksilöivät tiedot olisi talletettu väestötietojärjestelmään ja UMA:an samansisältöisinä, vähentäisi tämä riskiä siitä, että henkilö esiintyisi useammalla henkilöllisyydellä Suomessa.

Ehdotetun 2 momentin säännöksen mukaan pykälän 1 momentin asiakirjan esittämistä koskevista vaatimuksista voitaisiin poiketa, jos asiakirjaa ei ylipäätään voisi saada ulkomaan valtiosta tämän valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen vuoksi. Huono turvallisuustilanne voisi johtua esimerkiksi kansainvälisestä tai maan sisäisestä aseellisesta selkkauksesta. Vaikea ihmisoikeustilanne voisi olla seurausta esimerkiksi aseellisesta selkkauksesta tai muusta yhteiskunnallista kuohuntaa aiheuttavasta seikasta tai siitä seuranneesta epävakaa yhteiskunnallisesta tilanteesta. Mahdottomuus saada asiakirja voisi koskea vain tiettyjä henkilöitä tai henkilöryhmiä esimerkiksi niin, että kansainvälistä suojelua saavalle henkilölle olisi erityisen riskialtista matkustaa ulkomaiseen valtioon ja ottaa yhteyttä siellä valtion viranomaisiin, vaikka valtion turvallisuustilanne yleisesti ei

olisi erityisen huono ja valtion hallinto pysyisi henkilön tarvitsemia asiakirjoja tuottamaan.

Pykälän 1 momentin vaatimuksista voitaisiin ehdotettavan säännöksen mukaan poiketa myös muun erityisen syyn vuoksi. Muu erityinen syy voisi esimerkiksi olla se, että asianomaisesta ulkomaan valtiosta ei voisi saada 1 momentissa edellytettyä asiakirjaa tai asiakirjan laillistamista tai toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä asianomaisen valtion hallinnon puuttumisen tai luhistumisen takia tai rekisterien tuhoutumisen takia. Ulkomaan valtiota olisi saattanut kohdata myös ympäristökatastrofi, jonka seurauksena yhteiskunnan normaali toiminta olisi lamaautunut ja virallisten asiakirjojen antaminen olisi sen vuoksi mahdotonta.

Väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi ehdotettavan säännöksen mukaan poikkeuksellisesti hyväksyttävä muu selvitys voisi olla ulkomaisen viranomaisen asiakirja tai yksityisen tahon antama todistus tai muu asiakirja. Muita selvityksiä voisivat olla myös henkilön maistraatille tai toiselle viranomaiselle antama kertomus ja muiden henkilöiden kertomukset. Muu selvitys voisi myös olla näiden selvitysten yhdistelmä ja siihen voisi liittyä muunkinlaisia selvityksiä.

Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän olisi esitettävä maistraatille selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen olisi hänelle mahdotonta. Rekisteröintiä pyytävän olisi siis liitettävä rekisteröintipyyntöön varsinaisen tiedon tallettamisen perusteita osoittavan selvityksen lisäksi selvitystä siitä, mitä hän on tehnyt esimerkiksi asiakirjan hankkimiseksi ja miksi hän ei voi asiakirjaa saada. Selvityksenä voisi olla esimerkiksi Suomen ulkomaan edustuston todistus siitä, ettei se laillista kyseessä olevan valtion asiakirjoja, tai henkilön selvitys omista asiakirjan hankkimisyhteyksistään ja syistä, miksi asiakirjan hankkiminen on hänelle mahdotonta.

Maistraatin olisi mahdollista pyytää lausunto Maahanmuuttovirastolta tai ulkoasiainministeriöltä siitä, onko asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta mahdollista saada. Lausuntopyyntöön olisi liitettävä mukaan tiedon

rekisteröintiä pyytäneen henkilön maistraatille toimittamat tiedon tallettamisen perusteita osoittavat asiakirjat ja henkilön oma selvitys siitä, miksei pykälän 1 momentin edellytyksiä voida täyttää. Lausunto tulisi ensisijaisesti pyytää Maahanmuuttovirastolta, joka antaisi lausunnon keräämiensä maatietojen perusteella sekä siitä, onko asiakirjaa ylipäättään mahdollista saada että siitä, onko kyseisellä henkilöllä mahdollisuus saada asiakirja asianomaisesta valtiosta. Ulkoasiainministeriöltä lausuntoa voitaisiin pyytää siitä, laillistavatko edustustot lausunnonantamishetkellä kyseisessä valtiossa asiakirjoja. Lausunnoissa voitaisiin ottaa kantaa myös henkilön oman selvityksen luotettavuuteen mahdottomuudesta täyttää pykälän 1 momentin edellytykset. Lausunnoissa ei useinkaan pystyttäisi ottamaan ehdottomasti kantaa yksittäisessä rekisteröintitilanteessa tehtävään ratkaisuun, vaan lausuntojen avulla maistraatti saisi käyttöönsä suomalaisten asiantuntijaviranomaisen hallussa olevat yleiset tiedot oman ratkaisunsa perusteiksi.

Lausuntoa ei tarvitsisi pyytää esimerkiksi silloin, kun maistraatilla olisi jo käytettävissään ajantasainen tieto siitä, ettei asiakirjaa olisi saatavissa kyseisestä valtiosta tai että sitä ei voitaisi laillistaa. Esimerkiksi kansainvälistä suojelua Suomessa saavien ulkomaan kansalaisten ei voida edellyttää hankkivan kotimaastaan asiakirjoja tai niihin esimerkiksi laillistamisia, jos henkilö on kansainvälisen suojelun tarpeessa juuri tähän kotimaahansa nähden. Kansainvälistä suojelua saavien ulkomaan kansalaisten rekisteröitäviksi pyytämien tietojen kohdalla lausunnon pyytämisestä voitaisiin useimmiten luopua. Samoin tilanteissa, joissa ulkomaisen valtion keskushallinnon heikkous, sotatila tai rekisterien tuhoutuminen on jo pitkään ollut kansainvälisesti tunnettua ja tilanne on jatkunut pitkään samanlaisena, voidaan lausunnon pyytämisestä luopua ainakin asiakirjojen laillistamisen osalta. Lausunnon pyytäminen olisi perusteltua ainakin tilanteissa, jotka ovat maistraatille uusia tai joissa tilanne on muuttunut ainakin rekisteröintiä pyytävän esittämän selvityksen perusteella.

Poikkeuksellisesti ja siis ilman väestötietolain 19 §:n 1 momentin edellytysten täyttämistä hyväksyttävän selvityksen luotetta-

vuusarvioinnissa maistraatilla olisi käytösään lain 19 §:n 1 momentissa mainitut keinot asiakirjan aitouden ja luotettavuuden varmistamiseksi. Maistraatin olisi myös huolehdittava lain 10 §:n mukaisista velvollisuuksista hyväksyessään väestötietojärjestelmään rekisteröitävän tiedon perusteeksi ulkomaan kansalaisen esittämän selvityksen, joka ei täyttäisi lain 19 §:n 1 momentin vaatimuksia.

Muun selvityksen luotettavuuden arvioinnissa maistraatin olisi otettava huomioon esitetty selvitys kokonaisuutena ja ratkaistava asiat yksittäistapauksellisen harkinnan perusteella. Luotettavuuden arvioinnissa olisi huomioitava ensinnäkin esitetyn selvityksen ristiriidattomuus. Selvityksen perustuessa ainoastaan henkilön tai henkilöiden kertomuksiin, voitaisiin luotettavuuden arvioinnissa ottaa huomioon myös henkilön tai henkilöiden kertomusten yhdenmukaisuus eri aikoina ja eri viranomaisille. Toiseksi selvityksen luotettavuutta ja riittävyttä olisi arvioitava suhteessa Maahanmuuttoviraston ja ulkoasiainministeriön asiassa mahdollisesti antamiin lausuntoihin. Jos lausunnon ja maistraatin hallussa muutoin olevan tiedon perusteella voitaisiin arvioida henkilön voivan hankkia ulkomailta asiakirjaselvitystä rekisteröitäväksi pyytämästään ulkomaisesta tapahtumasta, ei riittävän luotettavana selvityksenä tulisi pitää pelkkää henkilön omaa kertomusta.

Ehdotettava uusi 2 momentti olisi luonteeltaan poikkeussäännös. Poikkeussäännöksenä sen soveltamisala olisi suppea. Suppea soveltamisala johtuisi ennen kaikkea siitä, että väestötietolain 13 §:n 1-21 kohdassa tarkoitettuja väestötietojärjestelmän henkilötietoja pidetään julkisesti luotettavina lain 18 §:n mukaan. Näitä tietoja voidaan käyttää henkilöä koskevassa päätöksenteossa ja niihin kohdistuu sen vuoksi korostettu oikeellisuusvaatimus. Ulkomaiseen tapahtumaan perustuvan tiedon luotettavuuden varmistamisessa keskeisiä ovat lain 19 §:n 1 momentissa mainitut vaatimukset, joista poikkeamisen olisi oltava tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi poikkeuksellista. Suppealla soveltamisalalla pyrittäisiin myös vähentämään mahdollisuuksia muuttaa henkilötietoja tarkoituksellisesti vääriksi. Maistraatin olisi mahdollista perustella suppealla soveltamisalalla esimer-

kiksi kieltäytymisensä rekisteröimästä tietoa muun kuin lain 19 §:n 1 momentin edellyttämän asiakirjaselvityksen perusteella tilanteissa, joissa asiakirjan saaminen on estynyt todennäköisesti lyhytaikaisesti. Tällainen tilanne voi aiheutua esimerkiksi rajusta mutta alueellisesti rajatusta luonnon onnettomuudesta. Samoin säännöksen suppean soveltamisalan ulkopuolelle rajautuisivat tilanteet, joissa lain 19 §:n 1 momentin edellyttämän selvityksen saaminen on vaikeaa, aikaa vievää tai kallista.

Ehdotetun 22 §:n 2 momentin nojalla myös paikallispoliisi, Maahanmuuttovirasto sekä Suomen edustustot ulkomailla soveltaisivat 19 §:n säännöksiä tietojen tallettamispyyntöjä vastaanottaessaan.

20 §. Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen. Pykälässä säädetään siitä, miten väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja säilytetään ja toisaalta poistetaan tietojärjestelmästä. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa on säännös kuolinpesän yhteyshenkilötietojen poistamisesta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi kuolinpesän yhteyshenkilötietojen tallettamismahdollisuudesta luopumisen vuoksi niin, ettei momentissa olisi enää säännöstä kuolinpesän yhteyshenkilötietojen poistamisesta.

22 §. Muiden viranomaisten toimivalta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirastolle ja poliisille annetaan toimivalta tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaista koskevat tiedot lain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa silloin, kun pyyntö tietojen tallettamisesta on esitetty oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksen yhteydessä Maahanmuuttovirastolle, paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle. Edellytyksenä tietojen tallettamiselle on lisäksi se, että ulkomaan kansalaiselle myönnetään hänen hakemansa oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Maistraatilla säilyisi edelleen yksinomainen toimivalta tallettaa väestötietojärjestelmään tiedot niistä ulkomaan kansalaisista, joiden tietojen tallettaminen perustuu kotikuntalaissa tarkoitettuun kotikuntaan ja asuinpaikkaan Suomessa. Verohallinnon re-

kisteröintitoimivaltaan tai Kelan tehtäviin ei ehdoteta muutoksia.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön maistraatin lisäksi myös erälle muille viranomaisille. Voimassa olevassa 1 momentissa säädetään myös rekisteröintipyynnön vastaanottaneen viranomaisen tehtävistä. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että se koskisi ainoastaan tietojen tallettamispyyntöä, joka esitetään Verohallinnolle tai Kansaneläkelaitokselle. Rekisteripyynnön vastaanottajan tehtävistä ehdotetaan säädettyväksi 3 momentissa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettyväksi siitä, että ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön myös Maahanmuuttovirastolle, paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle. Näissä tapauksissa pyynnön voisi esittää ainoastaan oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksen yhteydessä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettyväksi tallettamispyynnön vastaanottajan tehtävät sekä annetaan asetuksenantovaltuus pyynnön vastaanottajan tehtävistä. Asetuksen antamiseen valtuuttavaan säännökseen ei ehdoteta asiallisia muutoksia.

Pyynnön vastaanottajien tehtäviin ehdotetaan muutettavaan 3 momenttiin lisättäväksi nimenomainen maininta velvollisuudesta varmistua pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä. Nykyisessä säännöksessä velvollisuus on nimenomaisesti mainittu vain tietoja tallettavan viranomaisen tehtävänä. Ehdotettu muutos ei aiheuttaisi muutosta nykyiseen käytäntöön. Muutettavaan 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen säännös, joka velvoittaisi pyynnön vastaanottaneen paikallispoliisin ja Suomen edustuston toimittamaan viipymättä Maahanmuuttovirastolle ulkomaan kansalaisen esittämän tietojen tallettamispyynnön, sen yhteydessä esittämät henkilötiedot sekä asiakirjat. Toimitusvelvollisuus koskisi Maahanmuuttoviraston ratkaistavaksi kuuluvia oleskelulupa-asioita. Suomen edustustot ulkomailla ottaisivat näin ollen vastaan tallettamispyyntöjä ainoastaan Maahanmuuttoviraston ratkaistavaksi kuuluvissa asioissa ja vain oleskelulupaa koskevan

hakemuksen yhteydessä. Lähtökohtaisesti säännöksen edellyttämä tietojen ja asiakirjojen toimittaminen Maahanmuuttovirastolle tapahtuisi UMA:n avulla.

Voimassa olevan lain 1 momentissa Kansaneläkelaitokselle säädetty velvollisuus toimittaa tietojen tallettamista koskeva pyyntö maistraatille siirrettäisiin 3 momenttiin.

Voimassa oleva 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 4 momentiksi ja siihen ehdotetaan muutosta, jonka mukaan Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille annettaisiin toimivalta tallettaa ulkomaan kansalaista koskevia tietoja väestötietojärjestelmään lain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin toimivalta koskisi vain tapauksia, joissa ulkomaan kansalainen on oleskeluoikeutta koskevan hakemuksensa yhteydessä pyytänyt tietojensa tallettamista, ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Ehdotettuja 22 §:n 2-4 momentin säännöksiä ei näin ollen sovellettaisi ulkoasiainhallinnon myöntämiin oleskelulupiin eikä säännöksellä laajennettaisi myöskään toimivaltaa lain 8 §:n 1-3 momentissa tarkoitettuihin tapauksiin.

Maahanmuuttovirasto rekisteröisi tiedot sellaisista ensimmäisen oleskeluluvan Suomeen saavista ulkomaan kansalaisista, jotka ovat oleskelulupaa hakiessaan pyytäneet tietojensa tallettamista väestötietojärjestelmään. Paikallispoliisi taas rekisteröisi tiedot sellaisista Euroopan unionin kansalaisista, jotka pyytäisivät tietojensa tallettamista väestötietojärjestelmään oleskelunsa rekisteröimisen yhteydessä tai ulkomaan kansalaisen hakiessa muuta poliisin ratkaistavaksi kuuluvaa ulkomaalaislupaa kuten jatko-oleskelulupaa. Nykyiseen tapaan tiedot väestötietojärjestelmään tallettanut viranomainen vastaisi tallettamistaan tiedoista, eli se olisi vastuussa niiden tietojen oikeellisuudesta, jotka se on itse tallettanut väestötietojärjestelmään.

Voimassa olevan pykälän 3 momentissa olevat tietojen rekisteröijän velvollisuudet ehdotetaan siirrettäviksi muutettavaan 5 momenttiin nykyisen sisältöisinä. Velvollisuuksien sisältöihin ei ehdoteta muutoksia. Säännöstä muutettaisiin Maahanmuuttovirastolle ja poliisille ehdotettavan rekisteröintitoimi-

vallan vuoksi siten, että tietojen rekisteröijän velvollisuudet koskisivat Verohallinnon lisäksi myös Maahanmuuttovirastoa ja poliisia. Pykälän 5 momenttiin 3 momentista siirrettäväksi ehdotettuun asetuksen antamiseen valtuuttavaan säännökseen ei ehdoteta asiallisia muutoksia.

Voimassa olevan pykälän 4 momentissa oleva säännös tiedoista, jotka tietoja tallettamaan oikeutettu viranomaislainen saa ulkomaan kansalaisesta tallettaa väestötietojärjestelmään, ehdotetaan siirrettäväksi muutettavaan 6 momenttiin. Säännöksessä ei ehdoteta muutosta niihin tietoihin, joita muut viranomaiset olisivat oikeutettuja ulkomaan kansalaisesta tallettamaan väestötietojärjestelmään. Säännöstä muutettaisiin Maahanmuuttovirastolle ja poliisille ehdotettavan rekisteröintitoimivallan vuoksi siten, että Verohallinnon lisäksi myös Maahanmuuttovirasto ja poliisi olisivat oikeutettuja tallettamaan väestötietojärjestelmään säännöksessä yksilöidyt tiedot. Pykälän 6 momenttiin 4 momentista siirrettäväksi ehdotettuun asetuksen antamiseen valtuuttavaan säännökseen ei ehdoteta asiallisia muutoksia.

Kuten nykyisin Verohallinnon tallettamien tietojen kohdalla, maistraatti päättäisi myös Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin tämän pykälän nojalla väestötietojärjestelmään tallettamien tietojen täydentämisestä, korjaamisesta ja muuttamisesta. Väestötietolain 21 §:n 2 momentin valtuutussäännöksen nojalla virheiden korjaamiseen liittyvät tehtävät voidaan tarvittaessa keskittää joihinkin maistraatteihin säätämällä siitä valtioneuvoston asetuksella.

Pykälän 7 momentti vastaa sisällöltään pykälän nykyistä 5 momenttia, eli siihen ei ehdoteta muutoksia.

23 §. Tiedonsaantioikeus viranomaisilta. Pykälässä säädetään rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeuksista eri viranomaisilta väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitämistä ja muuta käsittelyä varten. Pykälän 1 momentin 8 kohta ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen vuoksi, että tiedonsaantioikeus kuolinpesän yhteystiedoista olisi tarpeeton sen jälkeen kun tiedon tallettamisesta on luovuttu. Samoja säännöksiä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, ettei niissä enää mainittaisi tiedonsaantioikeutta toimitilahuoneiston omis-

tajasta eikä Verohallinnolta saadun toimitilahuoneiston omistajatiedon käyttämisestä vain väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamiseen. Säännökset ovat tarpeettomia, sillä toimitilahuoneistojen omistajatiedon tallettamisesta on luovuttu 1 päivästä maaliskuuta 2013 alkaen.

24 §. Muu tiedonsaantioikeus. Pykälässä säädetään rekisterinpitäjän tiedonsaantioikeuksista muilta kuin viranomaisilta väestötietojärjestelmän ylläpitämistä ja tietojen tarkistamista varten. Pykälän 1 momentin 7 kohdassa on säädetty rekisterinpitäjän oikeudesta saada pyynnöstä kuolinpesältä sen yhteyshenkilötietoja. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siksi, että tiedonsaantioikeus kuolinpesän yhteystiedoista olisi tarpeeton sen jälkeen kun tiedon tallettamisesta on luovuttu.

34 §. Tietojen muu luovuttaminen. Pykälässä säädetään väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä yhteys-, osoite- ja muussa vastaavassa tietopalvelussa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, joka sääntelisi väestötietojärjestelmän tiedoista muodostettavien julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen tuottamista ja antamista.

Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen ehdotetaan sisältävän pelkästään väestötietojärjestelmän rakennushanke- ja rakennustietoja, jotka on määritelty väestötietolain 15 §:ssä ja sen perusteella annetuissa väestötietolain 23-25 §:ssä. Ehdotettu säännös ei velvoittaisi Väestörekisterikeskusta tuottamaan julkiseen käyttöön tarkoitettuja tiedostoja, vaan mahdollistaisi tämän ja ohjaisi Väestörekisterikeskusta toimimaan aktiivisesti ja aloitteellisesti tällaisten tiedostojen muodostamisessa.

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen olisi muodostettava siten, ettei yksittäistä luonnollista henkilöä olisi tiedostojen sisältämien rakennushanke- tai rakennustietojen avulla mahdollista tunnistaa. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen tiedot eivät lisäksi saisi kuvata yksittäisen luonnollisen henkilön elinolosuhteita.

teita. Väestötietojärjestelmän rakennushanke- ja rakennustiedot sisältävät myös tietoja, joiden avulla henkilö on mahdollista tunnistaa tai jotka voivat kuvata yksittäisen luonnollisen henkilön elinolosuhteita. Tällaiset tiedot on säännöksen mukaan rajattava pois julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen sisältämisestä tiedoista. Väestörekisterikeskus on suunnitellut tuottavansa ja antavansa ensi vaiheessa julkiseen käyttöön tiedostoja, jotka sisältävät väestötietolain 15 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa yksilöityjä rakennushanke- ja rakennustietoja eli esimerkiksi järjestelmään talletettujen rakennusten koordinaatit, rakennustunnukset, osoitteet sekä osoitenumerot.

Esityksen mukaan Väestörekisterikeskuksen ei tarvitsisi selvittää julkiseen käyttöön annettujen tiedostojen käyttötarkoitusta. Tiedostot olisivat saatavilla avoimessa tietoverkossa tai muulla niiden helpon ja nopean saatavuuden mahdollistavalla tavalla. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen sisältämien tietojen luovuttaminen ei siis edellyttäisi hakemusta eikä Väestörekisterikeskus tekisi tiedostojen sisältämien tietojen luovuttamisesta hallintopäätöstä. Väestörekisterikeskuksella ei olisi myöskään väestötietolain 52 §:ssä tarkoitettua tietojensaanti- tai tarkastusoikeutta julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen sisältämien tietojen käyttäjää kohtaan eikä Väestörekisterikeskus seuraisi väestötietolain 53 ja 56 §:ssä säädetyin tavoin näiden tietojen käsittelyä.

80 §. Siirtymäsäännökset. Pykälän 2 kohdan mukaan Väestörekisterikeskuksen on annettava rakennuksille, joiden tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään tämän lain voimaan tullessa, pysyvä rakennustunnus neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Pysyvä rakennustunnus tulisi siten antaa voimassaolevan säännöksen mukaan viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2014. Pysyvän rakennustunnuksen antaminen edellyttää lisäksi muutoksia Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettyyn tietojärjestelmään ja varmennetun sähköisen asioinnin tekniseen palvelujärjestelmään. Koska pysyvän rakennustunnuksen antamista väestötietojärjestelmässä oleville rakennuksille ei voida teknisesti toteuttaa nyt voimassa olevan siirtymäsäännöksen asettaman määräajan

puitteissa eikä tästä johtuvia järjestelmämuutoksia tehdä vaarantamatta esimerkiksi vuoden 2014 EU-vaalien toteuttamista, ehdotetaan 1 ja 2 kohdan siirtymäsäännöksiä muutettavaksi niin, että pysyvä rakennustunnus ja siitä johtuvat järjestelmämuutokset olisi toteutettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2014.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2014. Muutettavaksi ehdotetun 22 §:n täytäntöön panemiseksi on kuitenkin varattava riittävästi aikaa ja sen vuoksi mainittu pykälä ehdotetaan tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä myöhempänä ajankohtana. Täytäntöönpanossa eniten aikaa vievät muutokset väestötietojärjestelmään ja UMA:an sekä näiden välisen tietoliikenneyhteyden rakentaminen.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvataan jokaisen yksityiselämä ja edellytetään, että henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Perustuslain lakiviittaus henkilötietojen suojasta edellyttää lain tasoisia säännöksiä tästä oikeudesta, mutta se jättää sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan. Lailla säätämisen vaatimus ulottuu perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännön mukaan ainakin rekisteröinnin tavoitteeseen, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöön, niiden sallittuihin käyttötarkoituksiin mukaan luettuna tietojen luovutettavuus, tietojen säilytysaikaan henkilörekistereissä, rekisteröidyn oikeusturvaan sekä mahdollisuuden luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla (PeVL 25/1998 vp 2/II, PeVL 12/2002 vp ja PeVL 14/2002 vp).

Esityksellä ei esitetä laajennettavaksi rekisteröinnin käyttöalaa tai sisältöä eikä ehdoteta muutettavaksi rekisteröitävien tietojen sisältöä tai säilytysaikaa. Ehdotuksen 34 §:n 2 momentti sisältää uuden säännöksen rakennushanke- ja rakennustietojen luovuttamisesta. Luovuttaminen on rajattu koskemaan ainoastaan tarkoin rajattuja rakennustietoja. Luovutettavat tiedot on rajattava niin, ettei

yksittäistä luonnollista henkilöä olisi tietojen sisältämien rakennushanke- tai rakennustietojen avulla mahdollista tunnistaa. Tietojen luovuttamiseen liittyvä tekninen käytösyhteys on säännelty lain tasolla. Esityksessä on otettu huomioon henkilötietojen käsittelyä koskevat lainsäädännön asettamat yleiset velvoitteet ja rajaukset sekä perustuslain 10 §:n 1 momentin tulkintaa ohjaava perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytäntö.

Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Valtion alue- ja paikallishallinnon perusteista säädetään niin ikään lailla. Valtionhallinnon yksiköistä voidaan muutoin säätää asetuksella. Perustuslakivaliokunta on ottanut kantaa säännösehdoiksiin, jotka koskevat tehtävien siirtämistä viranomaisten välillä. Valiokunta on suhtautunut pidättyvästi sääntelyyn, joka mahdollistaa tehtävien rajoituksettoman siirron toiselle viranomaiselle. Valiokunta on etenkin perusoikeuskysymyksen sääntelyn yhteydessä pitänyt välttämättömänä, että toimivaltainen viranomainen ilmenee laista yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti tai että ainakin viranomaisten toimivaltasuhteiden lähtökohdat sekä toimivallan siirtämisen edellytykset ilmenevät laista riittävän täsmällisesti.

Esityksessä voimassa olevan lain 22 §:n säännöksiä muiden viranomaisten toimivallasta ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön nykyisten toimijoiden lisäksi paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle. Ehdotuksen mukaan ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään saisivat rajoitetusti päättää myös Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi. Esityksen mukaan Suomen edustusto ulkomailla ei voisi tallettaa tietoja väestötietojärjestelmään, mutta sen tulisi toimittaa ulkomaan kansalai-

sen sille esittämä rekisteröintipyyntö liitteen viipymättä Maahanmuuttovirastoon.

Muutosesityksellä laajennetaan tietojen tallettamiseen ja pyyntöjen vastaanottamiseen oikeutettujen viranomaisten piiriä. Viranomaisten toimivallan perusteet ja laajuus on määritelty esityksessä lain tasolla. Esityksellä ei luoda uusia tietojärjestelmiä tai henkilörekistereitä, vaan kyse on teknisluonteisesta muutoksesta, jonka tarkoituksena on parantaa ulkomaisten kansalaisten yhdenvertaista kohtelua. Esitys on perustuslain 119 §:ssä asetettujen ja sen tulkintaa koskevasta perustuslakivaliokunnan ratkaisukäytännöstä ilmenevien vaatimusten mukainen (esim. PeVL 18/2004 vp ja siinä viitatuksi muutaksi lausuntoa, PeVL 52/2001 vp, PeVL 18/2004 vp, PeVL 21/2001 vp, PeVL 47/2001 vp, PeVL 45/2001 vp, PeVL 17/2004 vp ja PeVL 7/2001 vp).

Kuten nykyisin Verohallinnon tallettamien tietojen kohdalla, maistraatti tai Väestörekisterikeskus päättäisi myös Maahanmuuttoviraston ja paikallispoliisin väestötietojärjestelmään tallettamien tietojen korjaamisesta ja muuttamisesta, jolloin muun muassa rekisteröidyn oikeus perustuslain 21 §:n edellyttämään muutoksenhakuun olisi turvattu.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyssä valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Esityksessä asetuksen antamiseen valtuuttavia säännöksiä ei ehdoteta muutettaviksi. Asetuksenantovaltuudet pysytetään muutettavaksi ehdotetun 22 §:n osalta voimassa olevia säännöksiä vastaavasti valtioneuvostolla.

Edellä kerrotun perusteella lakiehdotukset voitaneen käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 9 §, 17 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §, 23 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, 24 §:n 1 momentti sekä 80 §:n 1 ja 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 1 momentti osaksi laissa 156/2013, 22 § laissa 1233/2011 ja 80 §:n 1 kohta laissa 156/2013, sekä

lisätään 19 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja 34 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

9 §

Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset

Ulkomaan kansalaista koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään, jos hänellä on Suomessa kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Muuta ulkomaan kansalaista koskevat tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään, jos:

1) hänellä on Suomessa kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka, ja tallettaminen on tarpeen työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen liittyvien velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi;

2) tallettaminen johtuu Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä; tai

3) tallettaminen on hänelle kuuluvien oikeuksien tai hänelle asetettujen velvollisuuksien toteuttamisen tai muun vastaavan erityisen ja perustellun syyn vuoksi tarpeellista.

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä

noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä.

Jos ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tapahtuu viranomaisen aloitteesta ilman ulkomaan kansalaisen myötävaikutusta, on rekisterinpitäjän ilmoitettava henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla henkilötietojen käsittelystä rekisteröinnin kohteelle.

17 §

Muut järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään voidaan tallettaa rekisteröinnin kohteena olevaa henkilöä koskevana myös seuraavat tiedot:

1) 13–16 §:ssä mainitun henkilön mahdollinen ulkomainen henkilönumero;

2) ulkomailla vakinaisesti asuvalle Suomen kansalaiselle tieto kotikuntalaissa tarkoitettua väestökirjanpitokunnasta;

3) sellaisen 13 §:ssä tarkoitetun henkilön ulkomailla asuvan puolison, lapsen ja vanhemman, jolle ei ole annettu henkilötunnusta, täydellinen nimi, syntymäaika, sukupuoli, siviilisääty, kansalaisuus, osoite ja kuolinaika; sekä

4) ulkomaan kansalaisen oleskeluluvan lajia ja luvan kestoa koskevat tai muut vastaavat tiedot.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi maistraatti hyväksyä myös muun luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä maistraatille selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdollonta. Maistraatti voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilötiedot järjestelmästä:

- 1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;
- 2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;
- 3) 53 §:ssä tarkoitettut käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitettut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitettut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön maistraatin lisäksi Verohallinnolle. Pyyntöä voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet.

Edellä 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksensa yhteydessä Maahanmuuttovirastolle, paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle.

Pyyntöä vastaanottajan on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Kun ulkomaan kansalaista koskevan oleskelulupa-asian ratkaisee Maahanmuuttovirasto, on paikallispoliisin ja Suomen edustuston toimitettava sille viipymättä pyyntö tietojen tallettamisesta sekä pyynnön yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Sen lisäksi, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään maistraatin toimivallasta, Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa sekä Maahanmuuttovirasto ja paikallis-

poliisi saavat tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun ulkomaan kansalainen on pyytänyt tietojensa tallettamista 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Tiedot tallettanut viranomaisiin vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 4 momentissa mainittua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot 4 momentin nojalla tallettanut viranomaisiin huolehtii maistraatin sijasta 47 §:n 2 momentissa tarkoitettua jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 4 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

8) Verohallinnolta henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön tai rakennuksen omistajaa koskeva tieto;

Edellä 1 momentin 8 - 10 kohdassa mainitut tiedot on tarkoitettu käytettäväksi väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmään rekisteröidyltä henkilöltä pyynnöstä lisätietoja ja muita tarpeellisia selvityksiä 13–17 §:ssä tarkoitettua henkilöä itseään ja hänen huollettavanaan olevaa lasta koskevista tiedoista;

2) ulkomailla oleskelevalta Suomen kansalaiselta tiedot niistä hänen ulkomailla oleskelunsa aikana tapahtuneista lisäyksistä, muutoksista ja korjauksista, jotka koskevat tämän lain mukaan hänestä väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja;

3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle;

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuukauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

5) 16 §:ssä tarkoitettun asuinhuoneiston omistajalta ja haltijalta pyynnöstä tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta asuinhuoneistosta;

6) 16 §:ssä tarkoitettun toimitilahuoneiston omistajalta ja haltijalta tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta toimitilahuoneistosta.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 28, 50 ja 51 §:ssä säädetään väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä, voi Väestörekisterikeskus tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää. Väestörekisterikeskuksella ei ole julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen käytöstä 52 §:n mukaista tietojensaanti- tai tarkastusoikeutta eikä niistä pidetä 53 §:ssä tarkoitettua käyttäjärekisteriä eikä 56 §:ssä tarkoitettua lokirekisteriä.

80 §

Siirtymäsäännökset

1. Väestörekisterikeskuksen on saatettava väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetty tietojärjestelmä ja varmennetun sähköisen asioinnin tekninen palvelujärjestelmä tämän lain mukaisiksi vuoden 2014 loppuun mennessä.

2. Väestörekisterikeskuksen on vuoden 2014 loppuun mennessä annettava pysyvä rakennustunnus rakennuksille, joiden tiedot ovat talletettuina väestötietojärjestelmään tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Lain 22 § tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 2013

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Hallinto- ja kuntaministeri *Henna Virkkunen*

*Liite**Rinnakkaisteksti***Laki****väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 9 §, 17 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 22 §, 23 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, 24 §:n 1 momentti sekä 80 §:n 1 ja 2 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 17 §:n 1 momentti osaksi laissa 156/2013, 22 § laissa 1233/2011 ja 80 §:n 1 kohta laissa 156/2013, sekä

lisätään 19 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja 34 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

9 §

*Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset**Ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytykset*

Ulkomaan kansalaista koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään, jos hänellä on Suomessa kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Muuta ulkomaan kansalaista koskevat tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään, jos:

1) hänellä on Suomessa kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka ja tallettaminen on tarpeen työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen liittyvien velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi;

2) tallettaminen johtuu Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä; tai

3) tallettaminen on hänelle kuuluvien oikeuksien tai hänelle asetettujen velvollisuuksien toteuttamisen tai muun vastaavan erityisen ja perustellun syyn vuoksi välttämätöntä.

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän ilmoit-

Ulkomaan kansalaista koskevat tiedot talletetaan väestötietojärjestelmään, jos hänellä on Suomessa kotikuntalain (201/1994) mukaan määräytynyt kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka. Muuta ulkomaan kansalaista koskevat tiedot voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään, jos:

1) hänellä on Suomessa kotikuntalaissa tarkoitettu tilapäinen asuinpaikka ja tallettaminen on tarpeen työskentelyyn, opiskeluun tai muuhun vastaavaan olosuhteeseen liittyvien velvollisuuksien tai oikeuksien toteuttamisen vuoksi;

2) tallettaminen johtuu Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämisestä; tai

3) tallettaminen on hänelle kuuluvien oikeuksien tai hänelle asetettujen velvollisuuksien toteuttamisen tai muun vastaavan erityisen ja perustellun syyn vuoksi *tarpeellista*.

Ulkomaan kansalaisen on esitettävä tietojen tallettamista koskeva perusteltu pyyntö sille maistraatille, jonka virka-alueella hän

taa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai muusta vastaavasta luotettavasta asiakirjasta.

Jos ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tapahtuu viranomaisen aloitteesta ilman ulkomaan kansalaisen myötävaikutusta, on rekisterinpitäjän ilmoitettava henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla henkilötietojen käsittelystä rekisteröinnin kohteelle.

ilmoittaa asuvansa. Maistraatin on varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä voimassa olevasta matkustusasiakirjasta tai *sen puuttuessa 19 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen muusta asiakirjasta tai selvityksestä.*

Jos ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettaminen väestötietojärjestelmään edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tapahtuu viranomaisen aloitteesta ilman ulkomaan kansalaisen myötävaikutusta, on rekisterinpitäjän ilmoitettava henkilötietolain 24 §:ssä tarkoitettulla tavalla henkilötietojen käsittelystä rekisteröinnin kohteelle.

17 §

Muut järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään voidaan tallettaa rekisteröinnin kohteena olevaa henkilöä koskevana myös seuraavat tiedot:

- 1) 13–16 §:ssä mainitun henkilön mahdollinen ulkomainen henkilönnumero;
- 2) ulkomailla vakinaisesti asuvalle Suomen kansalaiselle tieto kotikuntalaisesta väestökirjanpitokunnasta;
- 3) sellaisen 13 §:ssä tarkoitetun henkilön ulkomailla asuvan puolison, lapsen ja vanhemman, jolle ei ole annettu henkilötunnusta, täydellinen nimi, syntymäaika, sukupuoli, siviilisääty, kansalaisuus, osoite ja kuolinaika;
- 4) ulkomaan kansalaisen oleskeluluvan lajia ja luvan kestoa koskevat tai muut vastaavat tiedot; sekä
- 5) vainajaa koskevien tietojen yhteyteen kuolinpesän yhteystietoina pesän edustajan tai muun yhteyshenkilön täydellinen nimi ja henkilötunnus, syntymäaika, ulkomainen henkilönnumero tai yritys- ja yhteisötunnus sekä yhteystiedot.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

17 §

Muut järjestelmään talletettavat tiedot

Väestötietojärjestelmään voidaan tallettaa rekisteröinnin kohteena olevaa henkilöä koskevana myös seuraavat tiedot:

- 1) 13–16 §:ssä mainitun henkilön mahdollinen ulkomainen henkilönnumero;
- 2) ulkomailla vakinaisesti asuvalle Suomen kansalaiselle tieto kotikuntalaisesta väestökirjanpitokunnasta;
- 3) sellaisen 13 §:ssä tarkoitetun henkilön ulkomailla asuvan puolison, lapsen ja vanhemman, jolle ei ole annettu henkilötunnusta, täydellinen nimi, syntymäaika, sukupuoli, siviilisääty, kansalaisuus, osoite ja kuolinaika; *sekä*
- 4) ulkomaan kansalaisen oleskeluluvan lajia ja luvan kestoa koskevat tai muut vastaavat tiedot.

19 §

Järjestelmän tietojen luotettavuuden varmistaminen

Jos 1 momentissa tarkoitettua asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asianomaisen valtion toimivaltaisen viranomaisen todistusta asiakirjan alkuperästä ei voi saada asianomaisen valtion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen taikka muun erityisen syyn vuoksi, voi maistraatti hyväksyä myös luotettavan selvityksen väestötietojärjestelmään talletettavan tiedon perusteeksi. Tiedon tallettamista väestötietojärjestelmään pyytävän on esitettävä maistraatille selvitystä syistä, joiden vuoksi asiakirjan, asiakirjan laillistamisen tai asiakirjan alkuperää osoittavan todistuksen saaminen on hänelle mahdotonta. Maistraatti voi selvityksen saatuaan tarvittaessa pyytää Maahanmuuttoviraston tai ulkoasiainministeriön lausunnon siitä, että asiakirjaa, asiakirjan laillistamista tai asiakirjan alkuperää osoittavaa todistusta ei ole mahdollista saada.

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

3) 17 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen kuolinpesän yhteystietoja koskevan tiedon muutosta tai korjausta edeltänyt tieto välittömästi muutoksen tai korjauksen tallettamisen jälkeen sekä tieto kuolinpesän olemassa olosta ja sitä koskevista yhteystiedoista välittömästi kuolinpesän lakkaamista koskevan ilmoituksen tai selvityksen saapumisen jälkeen;

4) 53 §:ssä tarkoitettujen käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta; *sekä*

20 §

Järjestelmän tietojen säilyttäminen ja poistaminen

Väestötietojärjestelmään talletetut henkilötiedot säilytetään pysyvästi. Väestörekisterikeskuksen on kuitenkin poistettava seuraavat henkilöitä koskevat tiedot järjestelmästä:

1) 13 §:n 1 momentin 12 kohdassa tarkoitettu lapsen huostaanottoa koskeva tieto välittömästi huostaanoton päätyttyä;

2) 17 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen ulkomaan kansalaisen oleskelulupaa koskevat tiedot välittömästi sen jälkeen, kun henkilö on saanut Suomen kansalaisuuden;

3) 53 §:ssä tarkoitettujen käyttäjärekisterin tiedot viimeistään kymmenen vuoden kuluttua käyttöoikeuden lakkaamisesta;

4) 56 §:ssä tarkoitettujen lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitettujen tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

5) 56 §:ssä tarkoitetut lokirekisterin tiedot ja 59 §:ssä tarkoitetut tapahtumatiedot viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallettamisesta.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Tämän lain 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön maistraatin lisäksi Verohallinnolle tai Maahanmuuttovirastolle. Pynnön voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet. Pynnön vastaanottajan on varmistettava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Maahanmuuttoviraston ja Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Sen lisäksi, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään maistraatin toimivallasta, Verohallinto saa päättää ulkomaan kansalaista koskevien tietojen tallettamisesta väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Verohallinto vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 2 momentissa mainittua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Verohallinto huolehtii maistraatin sijasta 47 §:n 2 momentissa tarkoitetusta jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista, jos Verohallinto on tämän pykälän 2 momentin nojalla tallettanut tiedot ulkomaan kansalaisesta väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytapoista.

22 §

Muiden viranomaisten toimivalta

Edellä 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön maistraatin lisäksi Verohallinnolle. Pynnön voi esittää myös Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle, jos Kansaneläkelaitos ja Väestörekisterikeskus ovat niin sopineet.

Edellä 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ulkomaan kansalainen voi esittää tietojensa tallettamista koskevan pyynnön oleskelulupaa, oleskelukorttia tai oleskeluoikeuden rekisteröintiä koskevan hakemuksensa yhteydessä Maahanmuuttovirastolle, paikallispoliisille tai ulkomailla Suomen edustustolle.

Pyynnön vastaanottajan on 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa varmistuttava pyynnön esittäjän henkilöllisyydestä ja varmistuttava henkilötietojen tallettamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen luotettavuus siten kuin tässä laissa säädetään. Kansaneläkelaitoksen paikallistoimiston on toimitettava pyyntö sekä sen yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat viipymättä väestötietojärjestelmään tallettamista varten sille maistraatille, jonka virka-alueella ulkomaan kansalainen ilmoittaa asuvansa. Kun ulkomaan kansalaista koskevan oleskelulupa-asian ratkaisee Maahanmuuttovirasto, on paikallispoliisin ja Suomen edustuston toimitettava sille viipymättä pyyntö tietojen tallettamisesta sekä pyynnön yhteydessä esitetyt henkilötiedot ja asiakirjat väestötietojärjestelmään tallettamista varten. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä pyynnön vastaanottajan tehtävistä.

Sen lisäksi, mitä 21 §:n 1 momentissa säädetään maistraatin toimivallasta, Verohallinto saa tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetuissa tapa-

Verohallinto saa tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

uksissa sekä Maahanmuuttovirasto ja paikallispoliisi saavat tallettaa ulkomaan kansalaista koskevat tiedot väestötietojärjestelmään 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun ulkomaan kansalainen on pyytänyt tietojensa tallettamista 2 momentissa tarkoitettulla tavalla ja hänelle myönnetään oleskelulupa tai oleskelukortti taikka hänen oleskeluoikeutensa rekisteröidään. Tiedot tallettanut viranomainen vastaa väestötietojärjestelmään tallettamistaan tiedoista.

Edellä 4 momentissa mainittua tehtävää hoidettaessa on noudatettava, mitä 2 luvussa säädetään ulkomaan kansalaisen rekisteröinnin edellytyksistä, henkilöllisyyden varmistamisesta ja tietojen säilyttämisestä. Tiedot 4 momentin nojalla tallettanut viranomainen huolehtii maistraatin sijasta 47 §:n 2 momentissa tarkoitettua jäljennöksen antamisesta ulkomaan kansalaisen rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista sellaisesta ulkomaan kansalaisesta, jonka tiedot se on tallettanut väestötietojärjestelmään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tehtävää hoidettaessa noudatettavista menettelytavoista.

Edellä 4 momentissa mainitut viranomaiset saavat tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitettut, ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkemmat säännökset edellä tarkoitetuista tiedoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Väestörekisterikeskus voi sopia kunnan kanssa, että kunta vastaa rekisterinpitäjänä alueensa rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevien tietojen lisäämistä, muuttamista tai korjaamista koskevien rekisterimerkintöjen tekemisestä väestötietojärjestelmään siten kuin tässä laissa säädetään. Tämän tehtävän hoitamista varten Väestörekisterikeskus voi antaa kunnalle oikeuden käyttää teknisen käyttöyhteyden avulla väestötietojärjestelmään talletettuja rakennushankkeita, rakennuksia ja huoneistoja koskevia tietoja.

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

8) Verohallinnolta henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön, *rakennuksen tai toimitilahuoneiston omistajaa* koskeva tieto sekä *kuolinpesän edustajaa tai muuta yhteys henkilöä koskeva tieto*;

Edellä 1 momentin 8 kohdassa mainitut henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön, rakennuksen tai toimitilahuoneiston omistajaa koskevat tiedot sekä 9 ja 10 kohdassa mainitut tiedot on tarkoitettu käytettäväksi väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmään rekisteröidyltä henkilöltä pyynnöstä lisätietoja ja muita tarpeellisia selvityksiä 13–17 §:ssä tarkoitetuista henkilöä itseään ja hänen huollettavanaan olevaa lasta koskevista tiedoista;

2) ulkomailla oleskelevalta Suomen kansalaiselta tiedot niistä hänen ulkomailla oleskelunsa aikana tapahtuneista lisäyksistä, muutoksista ja korjauksista, jotka koskevat tämän lain mukaan hänestä väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja;

3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle;

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuu-

23 §

Tiedonsaantioikeus viranomaisilta

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

8) Verohallinnolta henkilön kotikuntaa, siellä olevaa asuinpaikkaa tai tilapäistä asuinpaikkaa ja kiinteistön tai rakennuksen omistajaa koskeva tieto;

Edellä 1 momentin 8 - 10 kohdassa mainitut tiedot on tarkoitettu käytettäväksi väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten.

24 §

Muu tiedonsaantioikeus

Rekisterinpitäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tietoja väestötietojärjestelmän tietojen ylläpitoa ja muuta käsittelyä varten seuraavasti:

1) väestötietojärjestelmään rekisteröidyltä henkilöltä pyynnöstä lisätietoja ja muita tarpeellisia selvityksiä 13–17 §:ssä tarkoitetuista henkilöä itseään ja hänen huollettavanaan olevaa lasta koskevista tiedoista;

2) ulkomailla oleskelevalta Suomen kansalaiselta tiedot niistä hänen ulkomailla oleskelunsa aikana tapahtuneista lisäyksistä, muutoksista ja korjauksista, jotka koskevat tämän lain mukaan hänestä väestötietojärjestelmään talletettavia tietoja;

3) äidiltä tai siltä, jonka hoidossa lapsi on, tieto elävänä syntyneestä lapsesta, jos tietoa lapsen syntymästä ei ole toimitettu terveydenhuollon toimintayksikölle tai ammattihenkilölle;

4) lapsen vanhemmilta tai huoltajalta tiedot lapsen nimestä ja äidinkielestä kahden kuu-

kauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

5) 16 §:ssä tarkoitetun asuinhuoneiston omistajalta ja haltijalta pyynnöstä tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta asuinhuoneistosta;

6) 16 §:ssä tarkoitetun toimitilahuoneiston omistajalta ja haltijalta tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta toimitilahuoneistosta; *sekä*

7) kuolinpesältä pyynnöstä pesän edustajaa tai muuta yhteyshenkilöä koskevia 17 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

kauden kuluessa lapsen syntymästä lukien;

5) 16 §:ssä tarkoitetun asuinhuoneiston omistajalta ja haltijalta pyynnöstä tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta asuinhuoneistosta;

6) 16 §:ssä tarkoitetun toimitilahuoneiston omistajalta ja haltijalta tietoja tämän omistamasta tai hallitsemasta toimitilahuoneistosta.

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

34 §

Tietojen muu luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 28, 50 ja 51 §:ssä säädetään väestötietojärjestelmän tietojen käsittelystä, voi Väestörekisterikeskus tuottaa ja antaa julkiseen käyttöön sellaisia väestötietojärjestelmään talletetuista rakennushanke- ja rakennustiedoista muodostettuja tiedostoja, joista on poistettu henkilöä koskevat tunnistetiedot ja jotka on käsitelty siten, ettei yksittäistä henkilöä voida niistä tunnistaa eikä hänen elinolosuhteitaan selvittää. Väestörekisterikeskuksella ei ole julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen käytöstä 52 §:n mukaista tietojensaanti- tai tarkastusoikeutta eikä niistä pidetä 53 §:ssä tarkoitettua käyttäjärekisteriä eikä 56 §:ssä tarkoitettua lokirekisteriä.

80 §

Siirtymäsäännökset

1. Väestörekisterikeskuksen on saatettava väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetty tietojärjestelmä ja varmennetun sähköisen asioinnin tekninen palvelujärjestelmä tämän lain mukaisiksi neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

80 §

Siirtymäsäännökset

1. Väestörekisterikeskuksen on saatettava väestötietojärjestelmän automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidetty tietojärjestelmä ja varmennetun sähköisen asioinnin tekninen palvelujärjestelmä tämän lain mukaisiksi vuoden 2014 loppuun mennessä.

2. Väestörekisterikeskuksen on annettava rakennuksille, joiden tiedot on talletettu väestötietojärjestelmään tämän lain voimaan tullessa, pysyvä rakennustunnus neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

2. *Väestörekisterikeskuksen on vuoden 2014 loppuun mennessä annettava pysyvä rakennustunnus rakennuksille, joiden tiedot ovat talletettuina väestötietojärjestelmään tämän lain voimaan tullessa.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Lain 22 § tulee kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdana.